Hayat

Bu sayıda :

Tarihin Büyük
Meydan Muharebesi
SAKARYA

ve

Büyük Boyda
ATATÜRK
Tablosu

No. 95 1 AĞUSTOS 1958
100 KURUŞ

40

APARTMAN

DAİRESİ

ve

1 MİLYON

LİRA PARA İKRAMİYESİ

•

YAPI ve KREDİ

BANKASI

Hesaplarında en az 200 lirası olanlar çekilişlere her 100 lira için ayrı bir kur'a numarası alarak girerler.

Hayat

ANTONELLA LUALDI
(Fotoğraf : Camerafoto)

HAFTALIK MECMUA

1 AĞUSTOS 1958

FİATI : 100 KURUŞ

YIL: 3 CİLT: 5 SAYI: 95

SAHİBİ : ŞEVKET RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI
REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARIT
SADUN ALTUNA
HİKMET ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
REKLÂM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dir. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

Bağdat İhtilâlinden Tarihî Fotoğraflar

TAÇ YERİNE POSTAL — Bağdatta Kıral Sarayı'na hücum eden ihtilâlciler tahtı paramparça ettikten sonra, taç'ı sökerek yerine bir asker postalı astılar. Duvarda tebeşirle yazılmış «Yaşasın Cumhuriyet» ibaresi okunmaktadır...

İHTİLÂLCİLERİN BAŞI — İki saat süren hükümet darbesinden sonra Tuğgeneral Abdülkerim Kasım Bağdattaki merkezden telefonla ihtilâlcilere talimat veriyor. Generalin arkasında görülen ihtilâlcilerden Yarbay Vasfi Tahirdir.

NURİ SAİD PAŞANIN EVİ — Dicle kenarında bulunan Keradet Meryem mahallesinde, hurma ağaçları ile kaplı bir bahçe içinde iki katlı enine uzayan sade bir ev. Pencereler yeşil pancurlarla daima kapalı dururdu. Dışındaki sadeliğe nazaran içerisi son derece süslü idi. Bütün duvarlar İtalyadan getirtilmiş rengârenk Carrera mermerleriyle kaplıydı. Geniş bir holden uzun bir koridora geçiliyor, bunun sonunda da içinde koyu kırmızı kadifeden koltuklar, bir yazı masası, bir de kitaplık bulunan bir oda vardı. Bu Nuri Said Paşa'nın çalışma odası. Paşa her sabah altıda kalkar günün ilk işi olarak bu masanın üstünde iskambil falına bakardı. Sabah gazetelerini gene burada okuduktan sonra saat yedide masanın üstünde duran radyoyu açarak haberleri dinlerdi. 14 temmuz sabahı ihtilâlciler Paşa'yı bulamayınca her şeyi kırarak evi bir harabe haline getirdiler.

BAĞDAT SOKAKLARINDA — İhtilâlcilere bağlı kıtalar Bağdat sokaklarında Bazooka ve ağır makineli tüfeklerle sokak başlarını tutarken, halk bütün şehirde coşkun tezahüratta bulunmuştur. Bağdat sokaklarında günün nârası «Kasım ve kahraman arkadaşları çok yaşasın !» idi. Sokaklarda Kırallık aleyhinde sözler okunuyordu.

Hayat EKİBİNDEN
İBRAHİM ÇAMLI
ve
SUAVİ SONAR

İHTİLÂLİN HİKÂYESİNİ

BAĞDAT'TAN BİLDİRİYOR

Irak ihtilâli nasıl oldu? Kıral Faysal, Prens Abdülilah, Başvekil Nuri Sait Paşa nasıl öldürüldüler? Herkes bunu türlü türlü anlatıyor. Hâdiseleri daima yerinde takibeden HAYAT bütün bu suallerin en doğru cevaplarını vermek, ihtilâl Bağdat'ını, kaynıyan Orta-Doğu'yu yakından görmek ve okuyucularına göstermek için derhal Irak'a bir ekip göndermiştir. Aşağıda HAYAT ekibinin ilk röportajını bulacaksınız.

Yeni Irak hükümeti başvekilinin sağ kolu Yarbay Vasfi Tahir, Bağdat'ta bulunan arkadaşımız İbrahim Çamlı'ya. «Nuri Said'e son kurşunu ben sıktım.» diyor.

Irak'ta kırallığın devrildiği 14 temmuz gününün, şimdiye kadar tam ve katî bir tarifi yok. Bağdat Radyosunun karmakarışık haberler verdiği tarihî pazartesiden beri, dünya matbuatında birbirinden farklı yüzlerce hikâye çıktı. Durum hâlâ aynıdır. Hâdisenin ana hatları sarahatle bilinmekle beraber, tafsilât, bilhassa kıral ailesinin ve Nuri Said'in öldürülmesine ait malûmat, birbirini tutmamaktadır. Geçen cumartesi günü (26 temmuz) dünyanın her tarafından gelen 75 kadar radyo, televizyon, ajans, gazete ve mecmua muhabiri, gölgede 45 dereceye yaklaşan cehennemî bir sıcaklık altında durmadan Bağdat'ı tarayarak hadisenin meçhul kalan noktalarını çözmeye çalıştı. Fakat durum pek değişmedi. Gene tenakuslar, gene tezatlar vardı. Hayat'ı temsilen Suavi Sonar ve ben de Bağdatta idik. Hadisenin kahramanları ile konuştuk. Birbirini tutmayan tafsilâtı karşılaştırıp, yanlış telâkki ettiğimiz hususları taradık. Aşağıda fotoğraflarla anlattığımız hikâyenin hakikata en yakın olduğunu zannediyoruz. — İBRAHİM ÇAMLI.

Irak'ta kıralliğın devrilerek yerine Cumhuriyetin ilân edilmesi topu topu iki saat sürdü. Hükümet darbesini yapmak görevi 2. Tugay'ın 3. Alay'ına verilmişti. Bu tarihî olayda en ağır iş Alayın 3. Bölüğü'ne düşüyordu: «Sarayı zaptetmek». 14 temmuz günü sabahın dördünde gün ışırken zırhlı arabalar, sarayı çepeçevre kuşatarak ateş açmakla işe başladılar. Saraydan mukabele edildi. Alaca karanlıkta yapılan bu karşılıklı düellodan sonra saraydan alevler yükselmeğe başladı. Kıral Faysal, Prens Abdülilah, Prensin annesi ve iki kız kardeşi yan kapılardan birinden kaçmak için dışarı fırladılar, fakat o esnada avluya girmiş bulunan üç zırhlı arabanın ateşi altında alt resimde görülen ağacın dibinde can verdiler.

Hayat

ANTONELLA LUALDI
(Fotoğraf : Camerafoto)

HAFTALIK MECMUA

1 AĞUSTOS 1958

FİATI : 100 KURUŞ

YIL: 3 CİLT: 5 SAYI: 95

SAHİBİ : ŞEVKET RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI
REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARIT
SADUN ALTUNA
HİKMET ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
REKLÂM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

Bağdat İhtilâlinden Tarihî Fotoğraflar

TAÇ YERİNE POSTAL — Bağdatta Kıral Sarayı'na hücum eden ihtilâlciler tahtı paramparça ettikten sonra, taç'ı sökerek yerine bir asker postalı astılar. Duvarda tebeşirle yazılmış «Yaşasın Cumhuriyet» ibaresi okunmaktadır...

İHTİLALCİLERİN BAŞI — İki saat süren hükümet darbesinden sonra Tuğgeneral Abdülkerim Kasım Bağdattaki merkezden telefonla ihtilâlcilere talimat veriyor. Generalin arkasında görülen ihtilâlcilerden Yarbay Vasfi Tahirdir.

NURİ SAİD PAŞANIN EVİ — Dicle kenarında bulunan Keradet Meryem mahallesinde, hurma ağaçları ile kaplı bir bahçe içinde iki katlı enine uzayan sade bir ev. Pencereler yeşil panjurlarla daima kapalı dururdu. Dışındaki sadeliğe nazaran içerisi son derece süslü idi. Bütün duvarlar İtalyadan getirtilmiş rengârenk Carrera mermerleriyle kaplıydı. Geniş bir holden uzun bir koridora geçiliyor, bunun sonunda da içinde koyu kırmızı kadifeden koltuklar, bir yazı masası, bir de kitaplık bulunan bir oda vardı. Bu Nuri Said Paşa'nın çalışma odası. Paşa her sabah altıda kalkar günün ilk işi olarak bu masanın üstünde iskambil falına bakardı. Sabah gazetelerini gene burada okuduktan sonra saat yedide masanın üstünde duran radyoyu açarak haberleri dinlerdi. 14 temmuz sabahı ihtilâlciler Paşa'yı bulamayınca her şeyi kırarak evi bir harabe haline getirdiler.

BAĞDAT SOKAKLARINDA — İhtilâlcilere bağlı kıtalar Bağdat sokaklarında Bazooka ve ağır makineli tüfeklerle sokak başlarını tutarken, halk bütün şehirde coşkun tezahüratta bulunmuştur. Bağdat sokaklarında günün nârası «Kasım ve kahraman arkadaşları çok yaşasın !» idi. Sokaklarda Kırallık aleyhinde sözler okunuyordu.

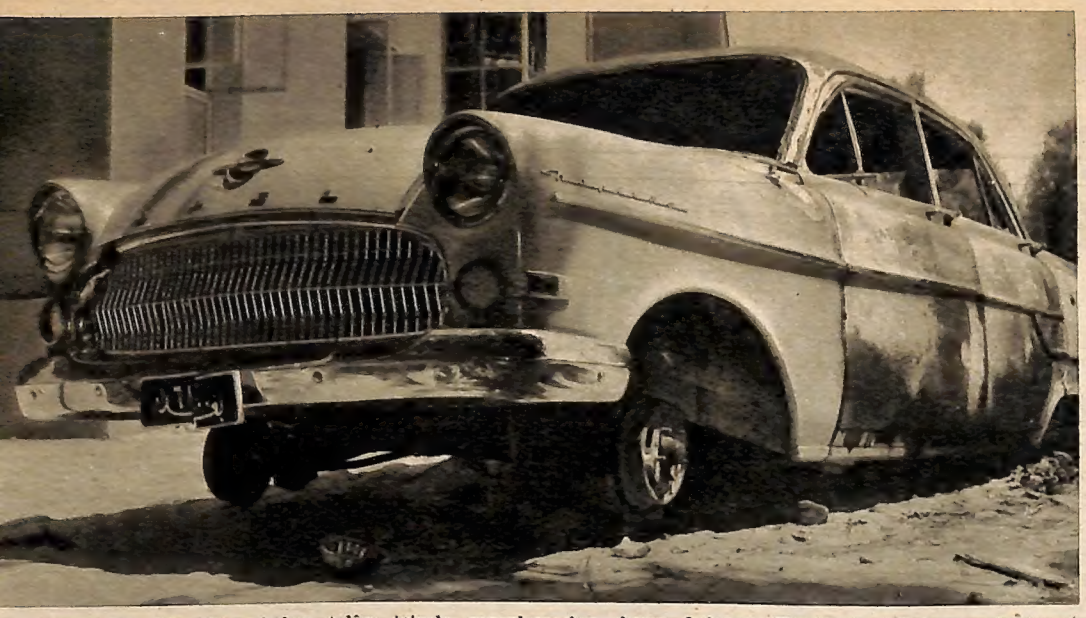

Korkunç bir ölüm - kalım telâşı içinde saraylarından dışarı fırlayan Kıral ailesini kaçırmak üzere, yaverlerden birinin getirdiği otomobil avluda harekete hazır vaziyette idi. Ama, bugüne kadar meçhul kalan bir sebeple hanedan mensupları bu arabaya binmeden, sol taraftaki garaja giderek ölümün kucağına atıldılar. Kıralın yaveri ihtilâlciler tarafından katledildi, araba da muattal bir hale getirildi.

Zırhlı birliğin açtığı ateş altında kısmen tahrip edilmiş olan saraya hücum eden halk binanın içini kırıp dökmüştür. Saraydaki kasaların çoğu açıktı. Anlaşılan hanedan mensupları son dakikada bazı kıymetli mücevher ve paraları aldıktan sonra burayı terketmişlerdi. Sarayın içi en nadide eşyalarla tefriş edilmişti. Ana kapıdan girince şömineli büyük bir sofa vardı. Sofanın solunda Kıralın son derece süslü çalışma odası bulunuyordu. Yukarıdaki resim, bu odanın halk tarafından tahrip edilmiş durumunu gösteriyor. Kıral ve ailesi şu anda meçhul bir mezarda yatmakta Faysal'ın dayısı Abdüllilah'ın cesedi de halk tarafından parçalanmış bulunmaktadır.

Devamı 12 - 13 üncü sahifelerde

Sohbet KÖŞESİ

KÜÇÜKLERİN HAYSİYETİ

EĞER sinirlerimize daima hâkim olabilsek, ana - baba olarak çocuklarımıza, hoşumuza gitmiyen hareketlerinden dolayı kızdığımız zaman, o yanlış hareketleri düzeltmenin zamanını iyi seçebilsek haysiyetli insanlar yetiştirmek sanatının başlıca kaidelerinden birini en iyi şekilde yerine getirmiş oluruz.

Elbette ki biz kendi haysiyetimizin korunmasına büyük bir dikkat gösteriyoruz. Hiç kimse bizi, fena maksadı olmadan bile, bir hayvana benzetmiye cesaret edemez. Çünkü şu benzetiş, bilir ki, bizim haysiyetimizi fena halde zedeliyecektir. Böyle bir hitap karşısında ya kendimize hâkim olamıyarak mukabele edeceğiz veya kanunlar haysiyetimizin korunmasını emniyet altına aldığından mahkemelere kadar giderek haysiyetimizi kırmaya cesaret edenin cezalandırılmasını istiyeceğiz. Hâkim de bizi böyle bir dâvada yerden göğe kadar haklı bulacaktır.

Peki ama şimdi ortada bir mesele var: Acaba insan hangi yaştan itibaren haysiyetli oluyor? Meselâ çocuklarımızın haysiyeti var mıdır ve bilhassa ana ile baba bu haysiyeti istedikleri zaman kırmakta serbest midirler?

Bir aydır seyahatta bulunduğum için sevgili okuyucularımdan gelen ve masamın üzerinde hayli birikmiş olan mektupları okurken bir tanesi beni durdurdu. Bunu bana bir delikanlı yazıyordu ve bilhassa babasının kendisini, herkesin önünde fena halde azarladığından şikâyet ediyordu: «Zaman oluyor ki en yabancı insanların önünde ne eşekliğim, ne hayvanlığım kalıyor. Babam bunu yaparken benim de bir haysiyetim olduğunu, bu haysiyetin de tıpkı kendi haysiyeti gibi kırılabileceğini hiç düşünmüyor. Acaba bunu önlemek için ne yapabilirim?» diyor.

Şüphesiz bunu, münasip zamanlarında, daha doğrusu yürekleri evlât şefkatiyle taştığı anlarda babalara anlatmıya çalışmak lâzımdır. Babalar çocuklarını kendilerine o kadar yakın hissederler ki, tıpkı elbiselerini, daha güzel görünsünler diye sıcak ütünün altında yakmaları gibi çocuklarını da, daha iyi olsunlar diye zaman zaman kırmaktan çekinmezler. Ama insan elbiseye sıcak ütüyü bastığı zaman kumaşı da biraz yaktığını her zaman farketmiyor. Bir babanın hiddetine mağlûp olarak çocuklarını herkesin önünde fena şekilde azarlaması, hattâ bunu bir itiyat haline getirmesi de bahsettiğimiz sıcak ütü misaline çok benzer. Onun için bunu babalara anlatmak lâzımdır diyorum ve bu yazımla her iki tarafa ufak bir yardımda bulunmaktan kendimi alamıyorum.

Önce çocuklar herkesin önünde babalarını taşıracak hareketlerden çekinmek suretiyle bunu önlemelidirler. Sonra da babalar çocuklarının haysiyetlerinin de kendi haysiyetleri gibi çabuk kırılır olduğunu bilerek onu kırmamaya çalışmalıdırlar ki, onlar da haysiyetlerini ömürleri boyunca tecavüzlerden korumaya alışsınlar.

ŞEVKET RADO

GÜL-OK
KONFEKSİYON

yazlık bir modelini takdim ed

MODEL : 511
Poplin buruşmaz elbise
Fiat ..... TL. 76,40

Mevsim için hazırlanan zengin çeşitli koleksiyonumuzu Gül - Ok mağazalarında görünüz.

Posta ile tediyeli sevkiyat yapılır
Müracaat
Posta K. No. 412
GALATA

HER ZEVKE
HER BEDENE
HER KESEYE
Uygun!

Toptan satış : Duvardibi 3/5
Elmadağ — Telefon 47 12 41

Prenses Margaretha

AŞKIN birinci perdesi, «Romeo - Juliette» dramının ünlü yazarı Shakespeare'in memleketinde başladı.

Londra yüksek sosyetesinin buluşma yeri olan Hotel Berkeley'in çay salonu. Yeşil kadife kaplı zarif bir salon. Loş ışıklar. Sene 1956. Soğuk bir ekim akşamı. Bond Street'in mâruf iş adamları her akşam olduğu gibi gene burada toplanarak «Havada bahar» melodisini çalan sarışın bir piyanisti dinliyorlar. Bu ılık âlem her zaman bir bahar havası içindedir. Sisli, soğuk Londra sokakları ile taban tabana zıt bir yer. Ingiliz biçimi koyu renk kostümler giymiş «Gentlemen»ler ve Christian Dior'da yaptırılmış zarif elbiseli «Lady»ler piyanonun tatlı nağmelerinden nasiplerini alıyorlar.

O esnada kapı açıldı. İçeri, Londra sosyetesinin çok iyi tanıdığı bir kadın girdi : Kent Düşesi Alexandra. Yanında, uzun boylu, mütenasip vücutlu bir kız vardı. Sarışın piyanist, genç kızın kapıdan girmesiyle gözlerini ondan ayıramadı ve «Havada bahar» melodisinin son nağmesi parmaklarından her zamankinden daha içli bir şekilde beyaz tuşlara döküldü. Parça bitince sarışın piyanist, iki kadının önüne gelerek yerlere kadar eğildi. Biraz sonra uzun boylu genç kızla sarışın piyanist dansetmeğe başladılar...

Aynı sahne on gün müddetle devam etti. Her akşam saat tam yedide kapı açılıyor, içeri uzun boylu kız giriyor, iki dakika sonra da sarışın piyanistle dansa kalkıyordu. Bal kokulu sigara ve Havana puroları ile bu sahneyi seyreden müşterileri bir meraktır aldı. Çünkü, uzun boylu kız, Isveç Prensesi Margaretha, sarışın adam da «Havada bahar» şarkısının bestecisi Robin Douglas - Home'du...

Ikinci perde malûm. Piyanist Stockholm'a gelir, nişan karar altına alınır, sonra Londra'ya dönerek : «Margaretha'sız bir Londra benim için mezardan farksızdır» der.

Üçüncü perde : Dekor değişmiştir. Vakanın geçtiği yer Stockholm değil, Isveç'in sayfiye yeri Solliden'dir. Mevsim kış değil, yazdır. Şimal iklimi için ender güzellikte bir temmuz günüdür.

Şatoda hazırlıklar bitmiştir. 13 temmuz günü Robin Douglas - Home buraya davet edilmiştir. Civar şimdiden meraklılarla hıncahınç dolmuştur. Yedisinden yetmişine kadar, her sınıftan kalabalık bir halk kütlesi bir taşla iki kuş vurmak, yani hem tatillerini geçirmek, hem de tarihî bir düğünü tespit eden fotoğrafları aile albümlerine yapıştırmak gayesiyle burada toplanmışlardı.

Avrupa'nın en demokrat hükümdarı olan Isveç Kıralı VI. Gustave karısının itirazına rağmen bu sarışın piyanisti kendine damat edinmekte hiçbir mahzur görmüyordu. Üstelik kaleme vurulacak olursa, Robin Douglas saf kan asîl olmamakla beraber, gene de Home Dükünün on dördüncü göbekten yeğeni idi. Halbuki Isveç hanedanının varlığı 1813 yılından bu yanadır. Napoléon, o zamanki maraşali Bernadotte'u başından savmak için Désirée ile evlendirerek Isveç tahtına oturtmuştur. 150 senelik bu kısa geçmişi zarfında Isveç tahtı mensupları halktan insanlarla evlenmişlerdir. İşte en yakın misali : Kıral VI. Gustave'ın bir oğlu iki kocadan boşanmış bir kadın gazeteci ile, bir oğlu da bir çamaşırcının kızı ile dünya evine girmekte bir mahzur görmemişlerdir. Ihtiyar Kıral, müstakbel damadı için şunları söylemiştir :

— Margaretha fakir bir Prensestir. Hayatın ateş pahasına olduğu Londra'da nasıl geçinecekler bilmem. Douglas'ın piyanosu ile aile geçindireceğini pek zannetmem. Onun için...

Evet, onun için Kıral Gustave şimdiden pek sevdiği damadı için bir iş bulmuştur. Robin Douglas - Home Londra'da «Stevens Blunka and Garrod» isimli bir firmanın müdürlüğünü yapa-

FANO ADASINDA — Prenses Margaretha, Fano Adası'nda yalnız değil. Aile dostları ve yukarıda sağında görülen Kiki Wesstroem ile solundaki Kontes Schack ve nedimesi Elizabeth von Schwerin gibi arkadaşları var. Fakat bunlardan hiçbiri onu son günlerde birbirini takibeden hâdiselerin üzücü tesirinden kurtaramıyor.

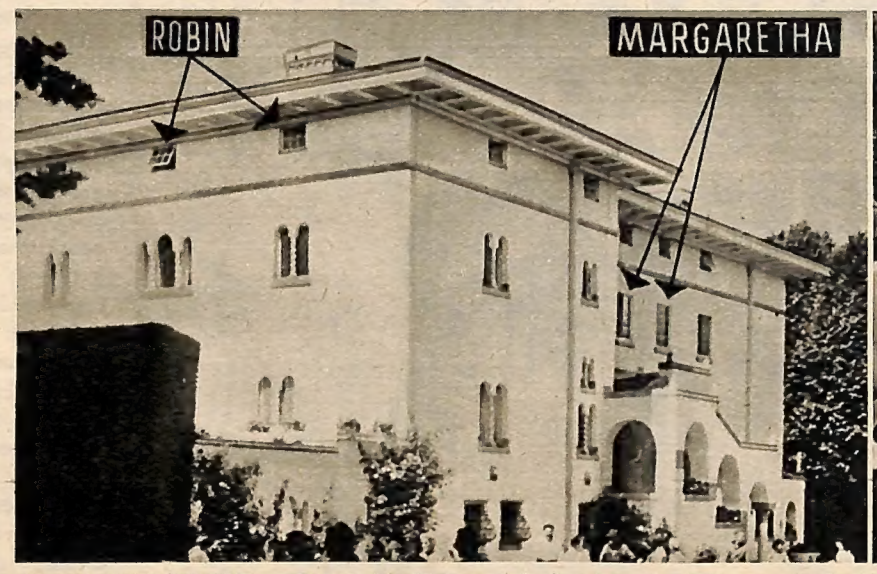

BURADA KALACAKLARDI — Eğer Robin 13 temmuzda İsveç'e gelseydi Margaretha ile Solliden'deki bu şatoda buluşacaklardı. Okla gösterilen üst kat Robin'e tahsis edilecek, Margaretha da binanın öbür cephesinde annesi, kız kardeşleri ve erkek kardeşi Veliahd Prens Carl Gustav ile kalacaktı. Sevgililerin buraya gelme tarihinden günlerce önce birçok meraklılar da, hem bir tatil geçirmek hem de Prensesle müstakbel damat Robin'in fotoğraflarını çekmek için Solliden'i doldurmuşlardı. Bunlar gruplar halinde şatonun civarında toplanıyor, fotoğraflar çekiyor, Robin ve Margaretha'nın gelmesini bekliyorlardı.

Üzgün . . .

Aşkları sisli bir sonbahar akşamı Londra'da başladı. Bir bahar günü Stockholm'de söz kesildi. Sıcak bir temmuz gününde ve beklenmedik bir anda da Londra'dan bir telgraf geldi...

cak, kızı Margaretha da Mrs. Douglas olarak Londra'nın yolunu tutacaktır.

Gelgelelim işler böyle yolunda giderken, Stockholm'le Londra arasında yapılan bir telefon konuşmasından sonra Prenses Margaretha ani olarak batı Danimarka sahillerine yakın Fano Adası'na giderek aile dostları Albay von Schwer'in kiraladığı eve indi.

Buluşma tarihinden sekiz gün önce bu kararın alınması türlü söylentilere yol açtı. Bu ateşli aşk hikâyesi bir hayal kırıklığı içinde mi sona erecekti?...

Prenses Margaretha Fano kumsallarında tek başına dolaşadursun, Douglas - Home buluşma tarahinden bir gün evvel Sollinden Sarayı'na çektiği bir telgrafta şöyle diyordu: HUSUSİ SEBEPLER DOLAYISIYLE YOLA ÇIKAMIYACAĞIM - ÖZÜR DİLERİM - DOUGLAS.

ROBİN — Prenses Margaretha, Fano'da üzgün bir tatil geçirirken, Robin'in de İngiltere'de ondan aşağı kalır yeri yoktu. O da yanında yalnız köpeği olduğu halde tenha kır yollarında dolaşıyordu. Havada artık bahar kokusu, ümidi, neşesi yok. Hattâ biraz sonbahar kokuyor. Neden peki? Bunun cevabını zaman verecek.

FAKAT — ...fakat ne halkın, ne de Margaretha'nın ümidi gerçekleşti. Buluşma tarihinden sekiz gün önce Margaretha, Fano'ya gitti. Yukarıda onu Kontes Schack, Kiki Wesstroem ve nedimesi ile görüyorsunuz.

PRENSES — Fano Adası'ndaki bu tatil Prenses için hiç de mânevi bir dinlenme değildi. Eğlenmediği muhakkaktı. Sık sık yalnız başına kumsalda, koruluklarda dolaşıyor, sonra birdenbire geç kaldığını hatırlıyarak kendisini bekliyen otomobile koşuyordu. Bu haller hiç de hayra alâmet değildi.

ÜZGÜN — Netekim onu hiç gülümserken gören yoktu. Fano Adası sokaklarında yalnız üzgün bir genç kız dolaşıyordu.

Çivi yazısından İlâhi Komedi'nin ilk nüshasına kadar

BIRÇOK büyük kütüphaneler vardır. Bu kütüphaneler son derece güzel binalar içindedir. Milyonlarca kitabı mevcuttur. Fakat bunların hiçbiri hem gidenin ihtiyacını karşılamak, hem de bu ihtiyaca en istekli bir şekilde cevap verecek kütüphane memurları bakımından New - York Umumi Kütüphanesi ile mukayese edilemez. Burada çivi yazısı levhalardan İlâhi Komedi'nin ilk baskısına kadar her aradığınızı bulmak mümkündür. Kütüphanenin danışma kısmında çalışan memurlar size tatilinizi geçirmek istediğiniz yere varıncaya kadar her hususta bilgi vermeğe âmadedirler.

Kütüphanenin başlıca okuma salonunda, sokaktaki kadar çeşitli kimseler vardır. Bu insanlar kütüphanedeki 4.000.000 kitaptan diledikleri gibi istifade ederler. Kütüphaneye günde vasati olarak 1500 telefon yapılır ve dünyanın dört bir tarafından türlü konularda bilgi danışan 20 - 30 torba mektup gelir. Bu binlerce mektubun mahiyeti ne olursa olsun azami dikkat ve itina ile cevap verilir.

Kütüphanenin katalog odasında dokuz milyondan fazla kart vardır. Onun için burada bir insanın aradığını bulamaması imkânsız gibi birşeydir. Bu kitaplar uzunluğu kilometreleri bulan yedi sıra rafta muhafaza edilir. Bir kitabın istenmesi ile bulunup istiyene verilmesi arasında geçen azami zaman 7 - 8 dakikadır. Bir senede kütüphaneyi ziyaret edenlerin sayısı 3.000.000 dur. Kütüphanede 170 kişi çalışmakta, bunlar 33 dil bilmektedir.

İkinci Dünya Harbi içinde askerî istihbarat mensupları çeşitli malûmat için kütüphaneden geniş ölçüde istifade etmişlerdir. Bell Telefon teknisyenleri bir proje için kütüphanedeki 1760 cilt yabancı ilim kitabının filmini çekmişlerdir. Müzik kısmında Beethoven'in orijinal bir nota sahifesinden Fiji Adası halk türkülerine kadar ne aranırsa

mevcuttur. Kütüphanede öyle plânlar vardır ki on altıncı yüzyıl Londra'sını sokak sokak, hattâ ev ev yeniden inşa etmek mümkündür.

Kapısında «Nadir Kitaplar» yazılı hususi bir kısım vardır. Buraya girenler kapı üstlerinden kilitli olarak çalışırlar. Bu oda ile alâkadar olan memur, eski usul kordonlu bir zil çalınarak çağırılır. Kapı ondan sonra açılır. Shakespeare külliyatının orijinal bir nüshasını burada tetkik etmek mümkündür.

EVİNİZ
Bakımla

ve

Sigorta ile
Korunur

SİGORTANIZI
Bugünkü Değerle
Yaptırınız

DOĞAN
SİGORTA

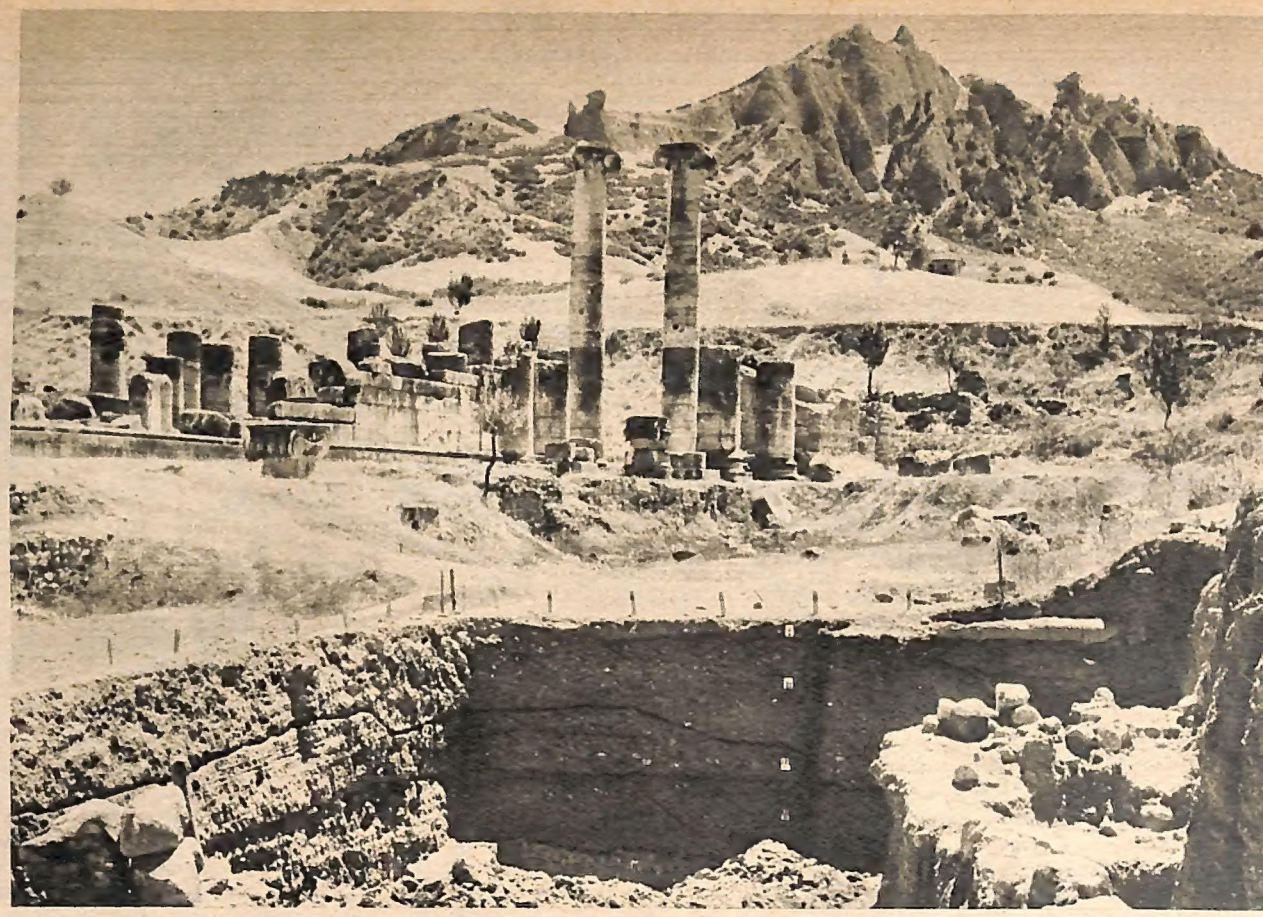

BİR YILAN YUMURTASI — Artemis Mabedinin yanında kazı başlamıştı. Buraya «Yılanlı Vadi» deniliyordu. Amerikalı arkeologlar, Lidya tarihinin derinliklerine bu vadiden girileceğine inanıyorlardı. Sard şehrinin medeniyeti öğrenilecekti. Bazı taşlar bulundu, eski mâbet kalıntıları ortaya çıktı. Ancak, Yılanlı Vadi'de tek bir yılana raslanmadı. Koca Vadi'de yalnız bir yılan yumurtası bulunmuştu. Resimde, kazı yeri, Artemis Mâbeti ve arka plânda da Yılanlı Vadi görülüyor.

KREZÜS'ÜN

2500 yıl önce, bugünkü Salihli kasabasının 10 kilometre ötesinde, hazinesi bütün züğürt kıralların çenesini yoran bir kıral yaşıyordu. Bu, Krezüs'tü. Onun devrinde Lidya'nın Sard şehri dünyanın moda merkezi haline gelmişti. 2500 yıl sonra, bir harabe halindeki bu tarihî şehire 7 Amerikalı geldi. Bunlar, harabeler arasında, koca bir kıralı mesut edemiyen bir hazineyi, Krezüs'ün altınlarını arıyorlardı.

ÖĞLE YEMEĞİ — Amerikalı arkeologlar, Sard harabeleri civarında bir ilkokulda oturuyorlar. Sabah kahvaltısından sonra harabelere gidiliyor. Kimi gün öğle yemekleri Sard şehrinin harabeleri arasında yeniliyor, kimi gün ise okula dönülüyor. Resim, salonda neşe içinde yenen bir öğle yemeği sırasında çekilmiştir.

BUGÜNE KADAR BULUNANLAR — Prof. George M. A. Haufmann ile arkeolog eşi, yer altından çıkan tarihi eserleri bir masanın üzerine dizmişler.

HAZİNELERİ

«Sizin hazineleriniz saadet için yetişmez. Bir insanın mesut yaşayıp yaşamadığı ancak ölüm anında belli olur. Dünyada bugüne kadar bir tek insan mesut yaşadı, mesut öldü.»

Lidya Kıralı Krezüs, Eski Yunan'ın tanınmış kanun koyucusu Solon'a hazinelerini gösterirken sormuştu :

— Dünyanın en mesut insanı kimdir ?...

Solon hiç düşünmeden cevap verdi :

— Atinalı bir köylü, Aponis...

— Ya şu gördüğün hazine, benim dünyanın en mesut adamı olmam için yetmez mi ?...

Solon, Lidya Kıralı'nın bu sorusuna, yukarıdaki cevabı vermişti.

Bu sözün üzerinden tam üç yıl geçti. Krezüs'ün — bir söylentiye göre — otuz katır yükü olan hazinesi, kırk katır yüküne çıktı. M. Ö. 546 yılıydı. Lidya'nın Sard şehri düşman istilâsına uğrayıverdi. Pers Kıralı o yıllarda dünyanın 1 numaralı moda, zenginlik şehri olan Sard'ı yaktı, yıktı... Krezüs de yakılarak ölüme mahkûm edilmişti. Dünyanın en zengin kıralı yakılacaktı. Krezüs yağlı odunlar üzerine çıkarıldı. Çevresini bir anda ateş sardı. Mazi, bütün olaylarıyla gözünün önünden geçiyordu. Solon'u, onun bu sözünü hatırladı. Zenginlik, o kırk katır yükü hazine mesut olmak için yetmemişti. Saadet içinde ölmek şöyle dursun, işkence ile öldürülüyordu. Üç defa «Solon... Solon...» diye, acı acı bağırdı.

Halbuki o, bu hazine uğruna kaç kişiyi öldürmekten çekinmemişti. Pers Kıralının Lidya'ya doğru ilerlediği yıllardaydı. Hazinesini saklamalıydı. Güvendiği adamlarını çağırdı : «Hazinemi Sard şehri civarındaki büyük mağaraya saklayın» diye bir emir verdi. Emir yerine getirilmişti. Ancak, Krezüs hazineyi saklıyan adamları zehirletti. Çünkü, hazinesinin yerini bir Tanrı Apollon'un, bir de kendisinin bilmesini istiyordu. Bu yüzden, Apollon'a kurbanlar adadı.

Krezüs'ün ölümü ile ilgili çeşitli söylentiler var. Lidya Kıralının üç defa «Solon !...» diye bağırmasından sonra, Keyhüsrev tarafından bağışlandığı da söyleniyor. Ancak, Babil metinlerine inanmak gerekirse, Keyhüsrev Krezüs'ü öldürtmüş, hazinesini de saklandığı yerden alarak memleketine götürmüştür.

■

M. Ö. 546 yılında dünyanın en zengin kıralının yaşadığı Sard şehrine, M. S. 1958 de 7 Amerikalı geldi. Ellerinde haritalar, kalın cildli kitaplar vardı. Patika yoldan, Artemis mâbedine indiler. Mâbedin civarındaki Pers kapısından geçtiler. Bu 7 Amerikalı, tarihin derinliklerinde araştırmalar yapmak için gelmişlerdi. Amerika Doğu Araştırmaları Okulları Direktörü Profesör George M. A. Haufmann'ın başkanlığındaki heyette Prof. A. Henry Dutweiler, Prof. Sherman Johnson, Prof. T. Canfield, Prof. M. D. Ross, Konservatör J. Washeba, arkeolog Donald P. Hansen bulunuyordu. Ankara Üniversitesi Arkeoloji asistanı Dr. Baki Öğün, Manisa Müzesi Müdürü Kemal Ziya Polatkan ile Amerikalı üç profesörün arkeolog eşleri de bu araştırmaya katılmıştı.

Heyet, Sard şehrinde kazılar yapacak, bu arada Altın Kıralı Krezüs'ün hazinesini arıyacaktı. İlk kazılar başarılı geçti. Gerçi, altın değil, bir tek mangır bile bulamamışlardı ama, tarihin karanlıklarını biraz olsun aydınlatabilmişlerdi.

Oysa, Krezüs nasıl bir para babasıysa, Lidya da bir para memleketiydi. Krezüs'ten önce, Lidya'da alış veriş sırasında paralar tartılıyor, böylece değerlendiriliyordu. Krezüs, ilk defa para bastı. Paraların üzerinde insan, hayvan suretleri vardı. Fakat Lidya parasının asıl sembolü karşı karşıya gelmiş bir boğa ile bir arslan resmiydi.

Bugün için Sard şehri bir «Ölüler beldesi» idi. Mimari eserlerden, anıtlardan, tapınaklardan pek az iz kaldığı halde, «mezar» lar duruyordu. Bunların en önemlisi, «Bin Tepe» adlı yeraltı mezarıdır. Krezüs'ün babası Alyatte'ye aittir. Yüksekliği 60, alt kısmın çevresi ise 1115 metredir. Mısır'ın en büyük ehramının çevresi 936 metreyi geçmez. Bütün Lidya mezarları aynı plân üzerine yapılmıştır. Pers kapısı, bugüne kalan mimari eserlerden biridir. Bu kapının Perslerden sonraki devirde yapıldığı anlaşılmıştır. Kazı işi derinleştiği takdirde, daha eski devre ait eserlerin bulunacağı sanılmaktadır. Belki, bir zamanların Paris'i olan Sard şehri kadınlarının taktıkları mücevherler, Krezüs'ün Tanrılara armağan ettiği eşyalar bulunacaktı. Belki de, bir gün bir kazmanın ucu Krezüs'ün 40 katır yükü tutarında olan hazinesinin gizlendiği sandığa çarpacaktı.

Ancak, M. Ö. 546 da, bir krallığı bir kıralı, o devrin insanlarını mesut edemiyen bir hazine, 2500 yıl sonrasının insanına saadet kapılarını açacak mı ?

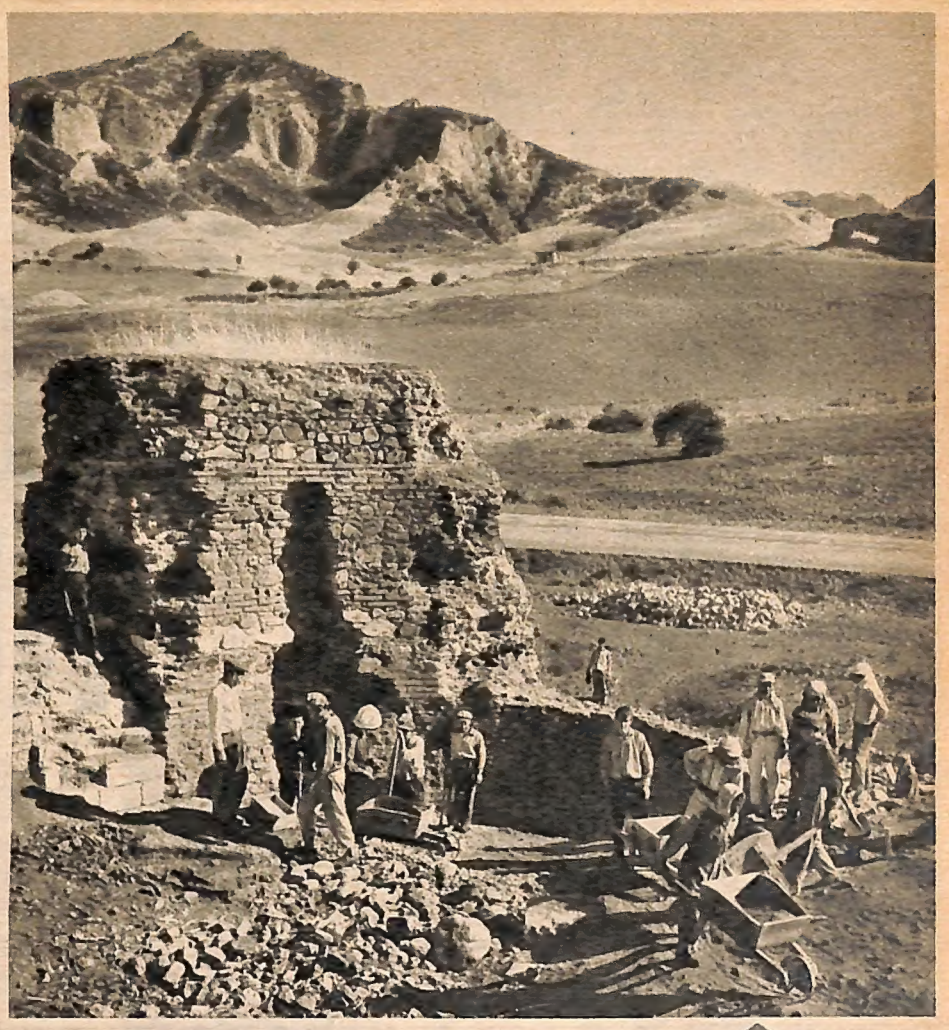

SARD BEDESTENİ — Araştırmalar iki kolda ilerliyor. Sard mimarisinin bütün karakterini ortaya çıkaran Bedestenin ve şehrin en önemli geçit yeri, Pers kapısı kazıları başarılı geçti. Yukarıdaki resimde Sard Bedesteni aşağıda meşhur Pers kapısı görülüyor.

İHTİLÂLLER AY'I TEMMUZ

14 Temmuz 1958 günü radyonun haberler yayınında spiker ilk haberi okuyordu :

«Fransa bugün milli bayramını kutlamaktadır. 169 yıl önce 14 temmuz'da kırallığa karşı ayaklanan Fransız milleti, Bastil'e hücum edildiği günlerin heyecanı içindedir. Bayram dolayısiyle bir demeç veren de Gaulle : «169 yıl önce kurduğumuz cumhuriyet, bütün Fransız milletine kutlu olsun» demiştir.

Spiker ikinci habere geçmişti :

«Bugün sabaha karşı Irak'ta bir hükümet darbesi olmuş, halk Kıraliyet Sarayı'na hücum etmiştir. Kıral Faysal, Prens Abdülilah ve Nuri Said Paşa'nın âkıbetleri meçhuldür».

Fransız ihtilâlinden tam 169 yıl sonra, yine bir 14 temmuz günü, Irak'ta Kıralliğa karşı bir ayaklanma olmuştu. Ancak, bunda Fransız ihtilâlinin o hürriyet ideali yoktu. «14 temmuz» tarihlere bir «ihtilâller günü» olarak geçecekti. Gerçekten de, temmuz bir ihtilâl ayıydı.

AMERİKAN İSTİKLÂL SAVAŞI

İngiltere'ye bağlı bir müstemleke olan Amerika isyan etmiş. İngiltere'ye vergi ödememek kararını almıştı. 4 temmuz 1776 da Amerika istiklâlini ilân etti. İstiklâl savaşı tam 6 yıl sürdü. Sonunda İngiltere, Amerika'nın istiklâlini tanımak zorunda kaldı. Bu yüzden, 4 temmuz Amerika'nın İstiklâl Bayramı olarak ilân edildi. Ancak, işin en ilgi çekici yanı, Amerika'nın kurtarıcısı ilk Cumhurbaşkanı G. Washington'dan sonra gelen üç başkanın milli bayram günlerinde ölmeleridir. İkinci Cumhurbaşkanı J. Adams'ın, Üçüncü Cumhurbaşkanı Jefferson'un, Beşinci Cumhurbaşkanı Monroe'nun ölüm günleri 4 temmuza rastlamıştır. Temmuz ayı içinde ölen diğer Amerikan Cumhurbaşkanları şunlardır. Van Buren, Taylor, Johnson... Lincoln ise yine bir temmuz günü bir suikaste kurban gitmiştir.

FRANSIZ İHTİLÂLLERİ

On beşinci Louis'nin ölümünden sonra, Fransa'da kıral ile halk arasında bir uçurum açılmıştı. İnkılâpçı Başvekil Necker'in 11 temmuzda azledilerek, yerine hürriyet düşmanı Baron de Breteuil'ün getirilmesi halkın ayaklanmasına sebep oldu. 13 temmuzu 14 temmuza bağlıyan gece Fransız milleti silâha sarıldı. Siyasi mahkûmların bulunduğu Bastil yıkıldı. 14 temmuz Fransa'nın milli bayramı olarak her yıl kutlanır. Fransız ihtilâlinin de temmuz ayı ile ilgili bir talihi vardır. İhtilâl kahramanlarından Marat 1793 yılının 13 temmuzunda, Robespierre ise 27 temmuz 1794 te öldürülmüştür.

1830 yılında Fransa'da kanlı bir ihtilâl daha çıkmıştı. Meclisi kapatan, basın hürriyetini kaldıran kıralı halk istemiyordu. İhtilâlin ilk kurşunu 26 temmuzda atıldı. 29 temmuzda Kıral Charles X, kurtuluşu kaçmakta buldu. Bir müddet sonra da tahta Burjuva Kıral diye tanınan Louis Phillippe geçti.

İKİNCİ MEŞRUTİYET

Türk milleti 1908 de, 31 yıl memleketi bildiği gibi idare eden İkinci Abdülhamit'e karşı ayaklanmış ve 24 temmuz günü ikinci defa olarak resmen Meşrutiyet ilân edilmişti.

Temmuz, bir ihtilâller ay'ı idi. Yakın tarih boyunca Amerika'da, Avrupa'da, Önasya'da, nihayet Ortadoğu'da «temmuz ihtilâlleri» çıkmıştı.

KAPALI ŞEHİR
CAPE CANEVERAL

FÜZELER DİYARI TÜRK ADALARI

YAZAN: HİKMET FERİDUN ES - FOTOĞRAFLAR: SEMİHA ES

SAC İmparatorluğundayız. Bu İmparatorluğun emrinde yüzlerce hava meydanı, dünyanın her tarafına serpilmiş 66 büyük hava üssü ve binlerce uçağı var. Tebaası yüz binlerin üzerindedir. SAC yer yüzünün en büyük hava teşkilâtıdır.

Bizi asansörlerle yerin kimbilir kaçıncı katına indirdiler. Önümüzde kasa kapısı gibi kalın kalın demir kapılar açıldı. Bir takım loş koridorlardan geçtik. Sonra tekrar asansörlere binip bu sefer de 10 - 15 metre daha indik.

Artık SAC İmparatorluğunun yer altındaki gizli dünyasındayız.

Vaktiyle Brigitte Helme isminde bir sinema yıldızının oynadığı ve mevzuu tamamen yerin altında geçen Mekopolis filmini hatırladım. Buradaki dekor tıpatıp onun aynı...

SAC'ın bu yer altındaki karargâhına girebilmek her kula nasib olan şeylerden değildir. Nihayet bizi genç bir Amerikan albayının ofisine buyur ettiler. Burada gözümüze ilişen ilk acayip şey her masanın üzerinde radyo gibi dahili televizyon âletleri oldu. Bunların aynasının üstünden sinema gibi, bir çok insanlar geçiyordu. Amerikan albayı acayip alet-

UÇAN MİNARE — Florida'da meşhur milyonerler şehri Miami'nin hemen yanıbaşında Cape Canevral denilen füzeler diyarında sık sık, gökler yırtılıyormuş hissini uyandıran korkunç gürültüler işitilir. Sonra minare şeklinde bir cisim alevler içinde semaya yükselir.

İŞTE TÜRK ADALARI !... — Füzeler diyarı Cape Caneveral'in en büyük istasyonlarından biri de Türk Adaları'dır. Atlas Okyanusu'nun üstünde, San Salvadorun burnunun dibindeki bu adalara Türk isminin verilmesinin meraklı ve hoş bir hikâyesi de vardır.

FARENİN UÇTUĞU — Geçenlerde Amerikalılar Cape Caneveral'den Thor isminde bir füzeyi havaya fırlattılar. Thor'un içine canlı bir fare de koymaları dünyada büyük akisler uyandırdı. İngiltere'deki «Hayvan Dostları Cemiyeti» de bunu şiddetle protesto etti. Yanda, Hayat objektifinin tespit ettiği meşhur füze görülüyor.

lerle dolu odayı bize şöyle anlattı :

— Burası Amerikanın en mahrem köşelerinden biridir. Kapıdan içeriye giren herkesi görmemiz bizim için şarttır. Bu âletler yüzlerce metre uzaktaki kapılardan girenleri televizyon şeklinde gösterir. Bakınız, şu ayna iki kat üstümüzdeki ilk yer altı dairesinin kapısını gösteriyor. İşte nöbetçiler, birer birer herkesi kontrol etmekte...

Hakikaten de genç albayın masası üzerindeki mini mini sinema perdeleri daimî bir hareket içinde idiler. Sanki her birinde ayrı ayrı filim sahneleri gösteriliyordu. Beyaz boyalı çelik miğferler giymiş nöbetçiler demir kapıların arasından kuş uçurmuyorlardı. Yan koridordan telâşla geçen güzel bir kadın tığmeni iri - yarı bir subayın durdurup hararetli hararetli bir şeyler söylediğini görüyorduk.

Dahilî televizyonlarla bu üç kat mahrem yer altı karargâhının her tarafına âdeta binlerce göz uzatılmıştı.

Aşk da dahil SAC İmparatorluğunun yer altı karargâhında gizli bir şey yapılamazdı. Ama yine burada bâzı odalar, bâzı salonlar vardı ki oraları tamamen esrarla, hem de en büyük askerî sırlarla dopdolu idi.

Genç albay bizi son derecede büyük tiyatro gibi bir yere götürdü. Buranın cephe duvarı üç yer altı katını tamamen kaplıyordu ve baştan başa siyah bir perde ile kapalı idi. Biraz sonra bu perdeler elektrikle açılınca «yeryüzünün en büyük haritası» denilen âlâmet karşımıza çıktı. Haritanın üzerinde şu kelimeler okunuyordu : «Mahremane», «sır», «büyük sır». Amerikada bir meselenin gizlilik derecesi böylece üçe ayrılmaktadır. Dört katlı bir apartman boyundaki dünyanın en büyük haritasının önünde bir general, elinde ucu elektrikli bir çelik sopa ile bir plâtformun üzerine çıkmıştı. Bu plâtform asansörlü idi. Generalin izahatı haritanın daha yukarı kısımlarına ait olduğu zaman asansör yükseliyordu. Vakıa merdivenli haritalar çok görmüştüm ama böyle asansörlü haritayı ilk defa Omaka'daki SAC karargâhında gördüm. Haritadaki izahat faslı bittikten sonra bizi daha hayret verici bir dekorun içine soktular. Burası Amerikan hava müdafaasının kalbi gibi bir şeydi. Dünyanın her tarafındaki hava akınlarını işte şu salonda, şu çelik masaların önünde oturan adamlar on binlerce kilometre uzaktan idare edebiliyorlardı. Buradan meselâ Orta Çin'i, Sibirya'yı, Pasifik adalarını, daha doğrusu dünyanın her tarafını bombardıman etmek kabilmiş...

Ondan sonra her tarafı çelik duvarlarla kaplı başka bir daireye girdik. Yüzlerce büyük ve açık mikrofon. Üzerlerinde bir takım memleketlerin isimleri okunuyordu. Pasifikteki Guam adaları, Alaska, Suudî Arabistan, Lobrador, Avustralyada Sidney, Yeni Zeland'da Aucland ve Azor adaları. En büyük mikrofonlardan birinin üzerinde de Adana kelimesi vardı.

M. 149

Burası SAC'ın meşhur M 149 denilen dairesi. Bu duvarları çelik odadan aynı dakika içinde Honolulu ile de Suudî Arabistanla da konuşmak kabildir. M 149 un hemen hemen bütün dünya ile doğrudan doğruya konuşma rabıtaları mevcuttur. Nitekim genç ses mühendisi bir âletin önünde :

— Allo... Allo Adana !... Adana !... M 149 konuşuyor... Adana... diye bizim Adanayı çağırdı. Antr parantez şunu da söyliyeyim ki, Adananın İstanbuldan ve Ankaradan daha meşhur olduğu yer burasıdır. Bir müddet sonra Adana, ses mühendisine cevap veriyordu. Beyoğlundan, Büyükadayı telefonla bu kadar çabuk bulamaz ve böyle rahat konuşamazsınız. Yalnız Adanadaki zatın sesi pek ziyade ördek sadasını andırmakta idi. Sebebini sorduğum zaman güldüler :

— Dışarıdan yâni uzaklardan buraya gelen bütün sesler aynıdır. Hattâ biz bu sene Doval Duck sesi deriz. Bakınız şimdi Azor adalarını açıyorum. Oradaki zat da aynı ördek sesiyle konuşacaktır.

Yer altı İmparatorluğu hemen hemen bütün dünya hava muharebesi idare merkezi halinde idi. Bütün bir günü orada geçirdikten sonra tekrar yer üstüne, güneşe çıktık. Omaha'yı kırmızı bir güneş sarmıştı. Akşam oluyordu.

BİRA KIRALI

O gece bizi Nebraska'nın bira kıralı Storz biralarının sahibi milyoner Mr. Storz fabrikasına yemeğe davet etti. Asîen Alman olan Storz çocukken Nebraska şehrine gelmiş. Bir çok işlerde çalıştıktan sonra bira imaline başlamış. Bugün Amerikanın Alman tipinde en nefis birasını yapıyor ve milyonlarının hesabını bilmiyor. Fabrika arazisinin ortasında kendisine şato gibi bir yer yaptırmış. Burada oturuyor. Şatonun alt katı fevkalâde bir yemek salonu halinde. Muslukları açıyorsunuz en nefis bira ve şarap akmakta... Etler dumanları savrula savrula misafirlerin önünde kebap edilmekte... Storz, içinde kendi memleketlisi de bulunan biz Avrupalı gazetecilere Hazreti Süleyman'ın Seba Melikesini ağırladığından belki de fazla ikram etti. Gece geç yatmamıza rağmen ertesi günü şafakla beraber hususî uçağımıza bindik. Florida'ya doğru süzülüyoruz. Seyahatimizin en meraklı kısmı başlıyor. Füzelerin imal edildiği Cape Caneveral'e gidiyoruz. Bir gün belki de insanlar işte buradan Ay'a, Zuhal'e, Mars'a doğru havalanacaklar. Dört saat sonra Cape Caneveral'in hava meydanı olan Patrick'e indik. Oradan da Cocoa plâjlarına doğru otomobille yola revan olduk. Cape Canevral dünyanın en meşhur plâj şehirlerinden olan Miami ile Day Tona ve Yeni İzmir şehirleri arasındadır. Yeni İzmir, Türkiyeden, bilhassa İzmir ve Manisadan gelen muhacirlerle dolu. Anadoludan bizim kasabadan getirilen Amerika'da yine aynı isimle yani «kasaba kavunu» diye büyük şöhrete ulaşan kavunlar burada yetişiyor. 1946 senesinde gittiğim zaman Yeni İzmir küçük bir şehirdi. Fakat burada başlıyan ağır füze sanayii şimdi Yeni İzmiri Florida'nın belli başlı şehirleri arasına sokmuş, haritalarda, atlaslarda yer edinmiş. Cape Caneveral'den atılan güdümlü mermilerin tekrar dünyaya düşüş mıntıkası olarak Atlas Okyanusundaki bazı adalar hesaplanmıştır. Bunların içinde Bahama'lar, Kristof Kolomb'un 1492 senesinde ilk defa ayak bastığı San Salvador ve onun da tam karşısında büyük Türk adaları vardır. Herkes, Atlantik ortasında, üstüva hattının biraz yukarısında Türk adını taşıyan bu adaların isminin nereden geldiğini merak eder. Bir İtalyan muharririnin vaktiyle «Türk Korsanları» serlevhasiyle yazdığı bir yazıda bizim Barbaros'un Cebelütarık'ı geçerek bu adalara kadar uzandığını, buraları kasıp kavurduğu için «Türk Adası» isminin konulduğunu kaydettiğini hatırlarım. Bugünkü Amerikan coğrafyacıları ise «Türk Adaları» isminin şuradan geldiğini iddia ediyorlar : Bu adalara ilk çıkan Avrupalı kâşifler bir kaç vahşiden başka hiç insan görememişlerdi. Fakat biraz ilerleyince uzaktan başlarında kırmızı feslerle bölük bölük Türk görerek telâş ve heyecana düştüler. Lâkin sonra bunların gayet iri, ağaç büyüklüğünde bir takım kaktüsler olduğunu ve tepelerinde fes gibi görünen kocaman kırmızı çiçekler açtığını anladılar. Lâkin aylarca kırmızı çiçekli kaktüsleri fesli adam sandıklarından bu adaların ismi Türk Adaları olarak kaldı, ikinci ve başlıca iddia da budur. Ne olursa olsun bu gün Türk Adaları Cape Caneveral'ın bir parçası. Atlantikte en mühim füze istasyonudur.

Biz Cape Caneveral'ı ziyaret ettiğimiz zaman en fazla konuşulan en fazla üzerinde durulan füze Thor'du. Hemen şu geçenlerde içine bir canlı fare konulup havaya fırlatılan ve hayvan dostlarının : «Zavallı farecik !... Bir canlı mahlûka bu kadar eziyet çektirilir mi ?...» diye protestoları ile büyük bir gürültü uyandıran nesne... Thor, 1953 yılında keşfedilen meşhur Honest John'un, Honest John ise 1946 da yapılan Aerobee'nin mütekâmil şeklidir. Thor bunların en genç, en asrî ve en tesirlisi. Ay'a ve Mars'a bu Thor tipindeki füzelerin gideceği tahmin ediliyor.

Bizi gece Cape Caneveral civarındaki Cocoa Beach plâjında «Yıldızlar Altı» isimli bir motele götürdüler. Renkli projektör ışıklarına gömülmüş yüzme havuzlarının ortasında tipik bir milyonerler oteli. Aşağıda gayet az ışıklı hattâ aşağı yukarı karanlık, gece kulübünde bütün Miami sosyetesini bulmak kabil. Masaların üzerinde titrek alevleri sağa sola yalpalıyan mumlar yanmakta ve çılgınca eğlenilmekte...

Bir kaç yüz metre ötede kapalı bir şehirde dünyanın en müthiş silâhlarının hazırlandığına inanmak güç.

5 SAATTE AVRUPA — Dünya havacılığı dev adımlariyle ilerliyor. Ses süratiyle giden yeni uçaklar yapılıyor. Bugün dünya hız rekoru meşhur F-100 uçaklarındadır. Aynı zamanda Kılıç balıkları denilen bu uçaklarla Amerika'dan Avrupa'ya beş saat ve birkaç dakikada gidilip gelinmektedir. İşte bir F-100 filosu görülüyor.

MEŞHUR V-2 — Hitlerin bütün ümidi V-2 deydi. Bu meşhur silâh bugünkü füze ve roketlerin büyükbabası addediliyor. Bir zamanlar dünyaya dehşet veren V-2 şimdi Cape Caneveral'de müzelik bir antika gibi saklanıyor.

GÖK TORPİLİ — Cape Caneveral füze ve roketleri o hale getirmiştir ki, atılan bir gök torpili hedefini bulmadığı takdirde tekrar yere indirilebilmektedir. Bazan tek bir güdümlü mermi bütün bir filoyu tahrip edebiliyor.

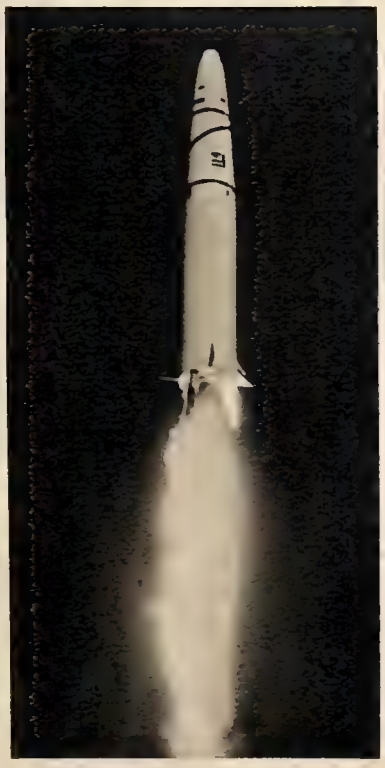

Hayat

İBRAHİM CAMLI

SUAVI SONAR

İHTİLÂLİN HİKÂYESİNİ BAĞDAT'TAN BİLDİRİYOR

5 İNCİ SAHİFEDEN DEVAM

Yıldırım süratiyle yapılan ihtilâlden sonra Kıralın şahsi eşyalarından sarayda kalmış olan yegâne parça, alt resimde görülen bisiklettir. Döşemeye çakılı olan bu jimnastik âleti ile Kıral Faysal saltanat günlerinde her sabah muntazaman idman yapardı. Bugün perişan bir iskelet halinde koskoca sarayda tek başına duran bu bisikletten başka bütün eşya, hükümet darbesinden sonra, olduğu gibi sarayın bahçesine atıldı. Bu eşyalar arasında, kıymetli hâtıralardan başka çanak çölmek, kap kacak, yağlı boya tablolardan boş viski şişelerine, çamaşır teknelerinden ses alma cihazlarına kadar herşey vardı. Kıral Faysal'in gözü gibi sevdiği papağan ve nadide kuşların boş kafesleri de bunların arasında idi. Yanda eşyalardan bir kısmı, üstte de Hâşimi Hanedanı'nın kurucusu Hicaz Meliki Hüseyin'in bir portresi görülüyor.

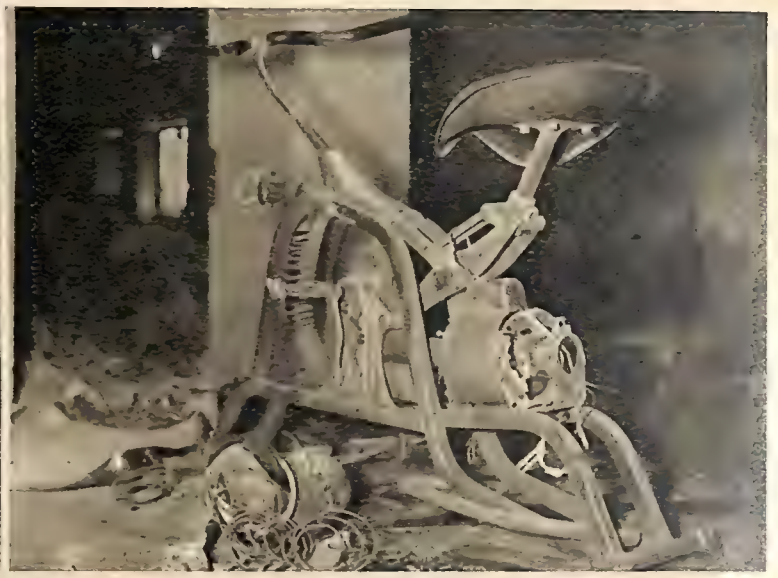

3. Alay'ın bir bölüğü Kıral sarayına hücum ederken bir bölüğü de Nuri Said Paşa'nın evini üç taraftan sarmıştı. Paşa, son dakikada dostu olan bir şeyhin evine gizlenmek istemiş, fakat şaşkınlık içinde bir hekimin evine girmişti. Adamın ihbarı üzerine ihtilâlciler kendisini aramağa koyulmuşlar ve iki gün sonra kadın kıyafetinde ele geçirmişlerdi. Nuri Said Paşa öldürüldükten sonra cesedi halka teslim edilmiştir. Resimler, bugün halka gezdirilmekte olan Paşa'nın evini gösteriyor.

Evinin sarılması üzerine Nuri Said Paşa bahçenin arka tarafındaki bu merdivenden inerek Dicle nehrini geçmiş, fakat iki gün sonra halk ve ihtilâlciler tarafından yol ortasında öldürülmüştür.

Otuz beş senedir Süleymaniyeli iki Kürt polisle bir inzibat erinin korudukları Nuri Said Paşa konağına hücum eden kıtanın komutanı Binbaşı Behçet Sait anlatıyor : «Kapıyı beş dakikada kırabildim...» Hayat ekibinden İbrahim Çamlı ve Suavi Sonar, Behçet Sait ve arkadaşları ile hasbihal esnasında görülüyorlar.

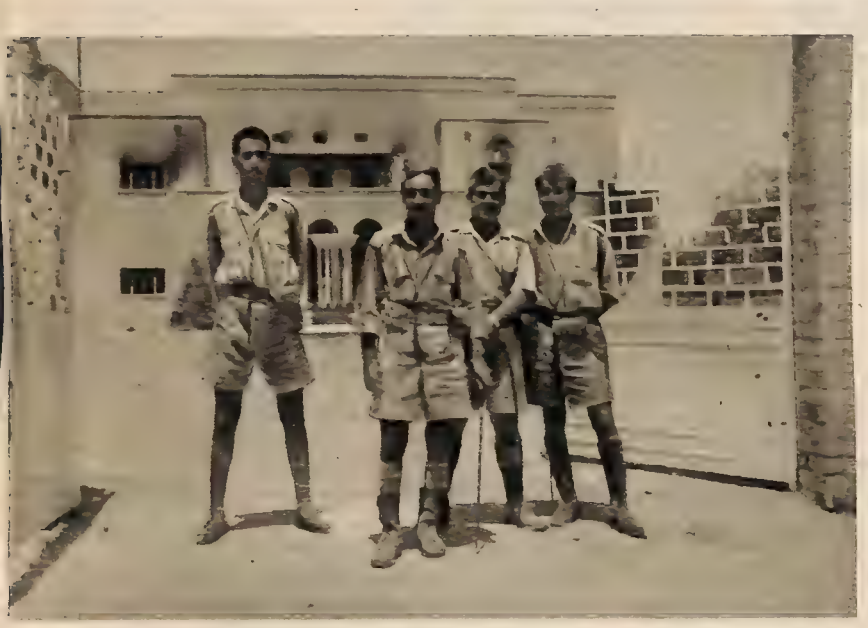

Kıral Sarayı'nı zapteden bölüğün kumandanı Yüzbaşı Mündür Selim üç teğmeni ile birlikte Hayat objektifi karşısında. Bugün, bomboş sarayın bahçesinde ihtilâl hükümetinin askerleri devriye gezmektedir. İhtilâlden 2 saat sonra radyoyu ellerine geçiren yeni hükümet bu radyodan cumhuriyeti dünyaya duyurmuştur.

Su yıkık duvarlar ve arkada hurdahaş pencereleri görünen saray, ihtilâlin şiddetini belirtmiye kâfi.

Nuri Said Paşa'nın oğlu Sabbah, babasından yarım saat sonra resimdeki subay tarafından radyo evinin önünde vuruldu.

22 gün 22 gece süren tarihin büyük meydan muharebesi

SAKARYA

Sakarya zaferi, insanlık tarihinin şeref sayfalarından bir büyüğünü teşkil eder. Yirminci asırda barış vaadiyle silâhları elinden alındıktan sonra, bir milletin üzerine dört yandan haçlı seferleri açmak, bu asra elbette şeref vermezdi. «Sakarya» boylarında, bundan 37 yıl önce cereyan eden kanlı meydan muharebesi, istilâcılık ve müstemlekeciliğe karşı şahlanan, dünya ölçüsünde bir kükreyiştir. Bütün mazlum insanlık, Atlas Okyanusundan Büyük Okyanus adalarına kadar, hürriyet havasını, bu büyük mücadelenin zaferinden teneffüs ettiler. İslâm dünyasını teşkil eden yüz milyonlar, bugün dahi dâva edindikleri hürriyet ve istiklâl hareketinin ateşini bu zaferden tutuşturdular. 22 gün 22 gece Sakarya'da durmadan Türk kanı akarken, medeniyet âlemi, hissizdi, hareketsizdi. Yenilseydik, belki bir kaç idealistin kısık sesinden başka arkamızdan kimse ağlamıyacaktı... Millî ordu düşmanı Sakarya'da durduramasaydı, ne olacaktı, Mustafa Kemal'in temsil ettiği azim ve cesaret, harbi savunma hatlarına bağlamamıştı. Sakarya'da bozulsaydık, daha gerilerde dövüşecektik. Birbiri arkasına savunma hatları kuracak ve yine dövüşecektik. İstilâcılar Ankara'yı ellerine geçirerek, bize esaret hükmünü kabul ettireceklerini sanıyorlardı. Memleketin yarısından fazlası düşman eline geçmişti, buna rağmen daha doğuda Kızılırmak'ta, Yeşilırmak'ta, Fırat kaynaklarında, bütün vatan sathında vuruşacaktık. «Hayat» İstiklâl Savaşı'nın bu safhasını o zaman gazetesinin askerlik ve Anadolu mücadelesinin istihbaratiyle uğraşan Nâşit Hakkı Uluğ'un bir seri yazısı ile Başkumandanlık fotoğraf zabiti Esat Nedim Tengizman'ın hâdiseler içinde ve harb hatlarında aldığı resimlerini Sakarya'da vatan uğrunda canlarını verenlerin ve dövüşenlerin aziz hâtıralarına sunacaktır.

YAZAN: NÂŞİT HAKKI ULUĞ — FOTOĞRAFLAR: E. N. TENGİZMAN

26 TEMMUZ 1921, İstanbul'un millî mücadele cephesini tutan «Vakit» gazetesinin birinci sahifesinde, Kocaeli'den gönderilen bir muhabir mektubu şu başlığı taşıyordu.

İTİMAT VE ENDİŞE RÜZGÂRLARI

Üç yıldan beri gazetesinin Anadoludaki mücadeleye ait istihbaratı ile görevlendirilen bu genç muhabir, o zamanın işgal kuvvetlerinin korkunç derecede ağır sansüründen geçirilebilen bu yazısında diyordu ki :

«Birbirine pek yakın olan İstanbul ile İzmit arasında ne büyük bir fark var; bu iki yerde birbirine zıt rüzgârlar esiyor. Bu rüzgârlardan biri «endişe», diğeri «ümit ve itmi'nan» dolu...

İstanbul'dan ayrıldığım zaman ilk rüzgârın tesiri altında idim, zihnim endişelerle dolu idi. Sinirlerim birbiri ardına çıkan şayiaların tesiri ile bozulmuştu.

Buraya gelince ümit ve itmi'nan havasını teneffüse başladım, bütün endişelerim zail oldu diyebilirim. Herkes kahraman ordumuzun, sonunda zaferi kazanacağına emindir ve bu emniyet sevkiyle, zulüm altında bir buçuk yıldan beri bozulmuş olan iş ve güçlerini düzenine koymakla meşguldür.»

Muhabirin uzun mektubu şu satırlarla bitiyordu :

«İleri hattan dönüp atlardan indiğimiz vakit gök yüzünü kızıllıklar kaplamıştı... İhtiyarların bunu şiddetli harbli resmî tebliğ, cenuptan taarruz eden düşman kuvvetlerinin Seyit Gazi civarında durdurulduğunu haber veriyordu. Bu iki satırlık tebliğin mânası büyüktü, Hattı harbdeki askerlerimizin çarpıştığını, zabitlerimizin, muktedir kumanda heyetimizin fedakârlık, celâdet ve hamasetlerini anlatıyordu. İnşallah zaferi müteakib bunları doya doya dinliyeceğiz. — Nâşit Hakkı»

MUSTAFA KEMAL ESİR EDİLMİŞ...

Yunanlılar İzmit'i 28 haziranda boşaltmışlardı; cephe ile İstanbul arasında açılan bu en kısa yoldan, ordumuza ulaşmak istiyen genç gazeteci, İstanbul'dan küçük bir tekne içinde ayrılırken, Galata Köprüsünün üzerinde Rumca gazetelerin bilmem kaçıncı baskıları, gırtlaklarını yırtan satıcıların elinden kapışılıyordu. Anlamadığımız bir dille bağıran satıcının ağzından, Mustafa Kemal'in adı tekrarlanıyordu. Zafer neşesiyle sarhoş Rum kalabalığından sızan haber şu idi : Kemal'in kuvvetleri çembere alınmış, mahvedilmiş, kendisi de esirler veya ölenler arasında olabilirmiş... Eğer doğru ise, demek ki her şey bitmişti.

Bir kaç günden beri Anadolu doğru dürüst bir resmî tebliğ veremiyordu, demek ki çok sıkışık bir durumdayız... Ama bu haberin aslı olamaz, Yunan ordusu bu kadarını yapamaz... Bu buhranlı düşünceler arasında küçük vapurun güvertesinde, Yelkankaya'yı Yunan donanmasına mensup bir istimbotun kontrolünden sonra geçip, İzmit'in gür ışıklarına gözümü saplıyarak, bir an önce, hür toprağa ayağımı basmak için sabırsızlanıyordum, sanki küçük tekne hiç yerinden kımıldamıyor, hareket etmiyordu.

120.000 İN SALDIRIŞI

O gün 1921 temmuzunun 18 inci günü idi... Bir hafta önce Yunanlıların yüz yirmi bin kişilik bir kuvvetle Anadolu içerilerine dördüncü saldırışlarına başladığını öğrenmiştik... Kral Kostantin temmuzun beşinde taarruz emrini vermiş, kendisi de cepheye gitmişti. Yunanlılar'ın, iki defa yenildikleri İnönü savaşlarından sonra, bu sefer, artık bütün kuvvetleri ile katî bir netice almak için çalışacakları anlaşılıyordu. Adapazarı ve İzmitteki kıtalarını da çemberde kullanmak için aşağıya sürdüklerini tahmin ediyorduk. Yunanlılar temmuzun onunda harekâta başlamışlardı, aradan ancak bir hafta geçmişti. Bu kadar kısa bir zaman, böyle bir facianın tamamlanmasına kâfi mi idi ?... Küçük kafam bunu bir türlü almıyordu, içimden bir ses, Rum gazetelerinin bu haberleri palavradır, diyordu.

İskeleye ayak basınca, karşılaştığım emin tanıdıklara, heyecanımı ne kadar kabilse o kadar ketmetmiye çalışarak, mümkün olduğu kadar sâkin ve soğukkanlı görünerek, «Muharebeden ne haberler var ?» diye sordum. Sinirleri mücadele içinde sertleşmiş, harbin med ve cezirlerine vakıf ordu mensuplarının dahi yüzleri sararmış, ağızlarını bıçak açmıyor, verdikleri cevap : «Fevkalâde bir şey yok.»

O akşam bir sofra başındayız. Mıntıkadaki esaslı kuvvetlerimiz Geyve ve Adapazarı istikametinde çekilmiş, ne İzmit'te, ne karşı yakada belli başlı birliklerimiz kalmamış. Tütün Çiftliğinden biraz ileride, bir küçük müfreze, İngiliz karakolunun biraz uzağında bekliyor.

Biraz sonra mevki kumandanını ziyaret ediyorum, tecrübeli, ağır ve kibar bir asker, Yarbay Emin Bey — Cumhuriyet ordusunda generalliğe yükselmişti — hiç bir telâş göstermiyordu. Onun sâkin ve güvenli hali yüreğime ilk defa su serpti. «Muharebeler

BOZHÖYÜK'TE — Birinci İnönü harbini mütaakıp Büyük Millet Meclisi Reisi, otodrezin ile Eskişehir'den cepheye geçerken. Soldan sağa, Kurmay Kastamonulu Halil, Başyaver Salih Bozok, Kurmay Tevfik Bıyıklıoğlu, Mustafa Kemal, Hususi Kalem Müdürü Hayati, Grup Kumandanı Arif, Kurmay Şemseddin, Yaver Muzaffer Kılıç ve Osman Tufan...

devam ediyor, devam edecektir. Mücadele pek çetindir. Bir harbde ordu daima hareket kabiliyetini muhafaza etmeli, geriye, sağa sola, gereken istikamete tevcih edilebilmelidir. Bugünkü harekât bu mahiyette olabilir... Benim de resmî tebliğlerden başka bir bildiğim yok oğlum. Emniyetle bekliyelim, resmî tebliğlerin hududu dışında bir şey yazmak, hatalı ve hattâ zararlı olabilir.»

BİR ORDU ÇEKİLEBİLİR

Ben, çekilmelerin nihayet nerelere kadar devam edebileceği üzerinde nazarî sualler atfederken, yine tecrübeli asker kısaca, «Çekilmelerin harbin kazanılmasında veya kaybında bir kıymeti yoktur, araziye ve harekâtın icabına göre bir ordu çekilebilir. Esas, ordunun muhafazasıdır, bana daha fazla sormayınız, hep beraber bekliyelim.» diyerek, o gece Anadolunun ümit ve itmi'nanlı havasını teneffüs ettirdi. Muhterem asker, bu teminatı verirken kendisi de Garp Cephesi birliklerinin, hattâ Kocaeli mürettep kolordusunun nerede, hangi hatta olduğunu, bilmiyor, İstanbul'un Yunanlılaşmış, Rumca gazetelerinin ordumuzun tam bir bozguna uğradığına ve çembere düşürüldüğüne dair haberlerinin tamamen yalan olduğunda ısrar ediyor, «Bir kaç gün içinde ferahlatıcı haberler alacağız,» diye beni neşelendirerek, misafir kaldığım Merkez Kumandanı Teğmen Ilhami'nin işgal ettiği evin önüne kadar getirmek lûtufkârlığını esirgemiyordu.

Yunanlılar, girdikleri her tarafta olduğu gibi İzmit'te de, diğer müttefiklerin zabitleri, konsolosları bulunduğu halde bir çok cinayetler işlemişler ve kasabayı yer yer yangına vermişlerdi. Fakat bayrağına kavuşan halk, göz yaşlarını silmiş, işini gücünü tanzime koyulmuştu. On gün sonra Yunan taarruzunun başlaması umumî bir korku yaratmıştı, zaten küçük mevcutlu olan birlikler çekilmiye başlamıştı, Adapazarı ve Geyve'de toplanıyorlardı. Oradan da daha uzak harb sahnelerine gidebilirdi. Marmarada dolaşan Yunan gemileri bir daha dönerler miydi?... Gerçekten Kocaeli boş sayılabilirdi. Sonradan öğrenildi ki, Nasuh Çal muharebesi sırasında düşman tümenleri Eskişehir'e yaklaşırken Kocaelinin mürettep kolordusu Köprühisar ve İncirlide düşmanın yanını vurmuş, Bursa yolunu da kesmişti. Fakat Nasuh Çal harbi kaybedilince, ne yazık ki bu gayretlerin faydası olmamıştı. General Kâzım Özalp'ın kumandasındaki bu kolordunun dövüşeceği yer, elbette ordunun yeni cephesi idi. Gelin de bunu halka anlatın... Kocaelililer, yurtlarına, yuvalarına bir daha düşman ayağı bastırmamak için, ordudan birlik ayrılmasını istemeksizin topraklarını savunmak kararında idiler... Tek istekleri hükümetin askerlik icabı olarak buraları bırakmamasıydı; biz, kadın erkek kanımızla koruruz, diye benden dahi medet umanları vardı.

MUSTAFA KEMAL SAĞDI

18 temmuz akşamı, tevekkeli gök yüzü kıpkızıl değilmiş... Iki gün sonra karargâhta basit bir haritanın karşısında gelen resmî haberlerden ahkâm çıkarmıya uğraşıyorduk. Inanımızdan hiç bir şey kaybetmemiştik, fakat hakikat karşımızda çırılçıplak duruyordu. Yunanlılar, Seyidgazi'ye kadar ilerlemişlerdi. Demek ki ordumuz buranın doğusuna çekilmişti, ordu çembere girmemişti, çünkü Seyitgazi'de harb ediyordu, buraya kadar çekiliş bir bozgun muydu? Bu sözü kimse telâffuz edemiyordu; fakat yaşanılan endişe, bozgun endişesi idi. Acaba burada ordu durabilecekmi, topçusu kuvvetli bilinen Yunan ordusunun hamlesi burada kırılabilecek mi?... Bütün bu ihtimaller ve onların cevapları beyinleri kemiriyor ve fakat kimse ağzını açıp bir şey söyliyemiyordu. Tek sevindirici haber, harbeden bir ordu vardı, demek ki Yunanlılar ve gazeteleri yalan söylüyorlardı... Mustafa Kemal düşman eline düşmemişti, Yunanlılar işi sonuna erdirememişlerdi. Ordumuz vardı, Mustafa Kemal sağdı...

O gün temmuzun ya yirmisi, ya yirmi biri idi. İzmit'e gelen bir motörden bir kaç İstanbul gazetesi elde etmiştik. Yunan kaynakları ordumuzun Kütahya ve Eskişehir'de yenildiğini ve buraları kaybettiğimizi ve çok zayiat verdiğimizi bildiriyorlardı. Muhakkak ki cidalin en kritik günlerini yaşıyorduk. Yunanlılar Seyitgazi mıntıkasını ellerine geçirince Sivrihisar'ın şimaline doğru ilerlerlerse, ordumuzun Ankara ile muvasalasını kesebilirdi, kuvvetlerimiz daha şimale doğru atılınca Ankara yolu Yunanlılara açılmış olurdu. Bu karamsar ihtimali, önümüzdeki basit bir haritanın topoğrafik çizgileri yaratıyordu. Çünkü millî kaynaktan yeni bir bilgi alamamıştık.

Ertesi günü, Kocaelinde yayınlanan 22 temmuz tarihli resmî tebliğ, cenuptan saldıran düşman kuvvetlerinin Seyitgazi'de durdurulduğunu bildirince, yine moralimiz düzeldi. Demek ki, Seyitgazi civarında çarpışmalar var, burada muharip birliklerimiz hâlâ dövüşüyorlar. Demek ki, bozgun yoktur, ordu toplanmıştır, yeni yeni muharebelere intizar edelim.

CEPHE 200 KİLOMETRE UZAKTA

Yine haritanın başına toplandık. Gerimizde Sakaryadan başka belli başlı hiç bir tabiî mânia yok... Bir savunma harbi bu suyun önünde mi, arkasında mı olabilir; kimse ne bir şey biliyor, ne de mütalâa serdediyor. Bir ordu, arkasını köprüsü, geçitleri sayılı bir tabiat mâniasına dayayamaz. Ama, ordunun küllî kısmını Yunan baskısından kurtararak Sakarya'nın gerisine aşırabilmek mümkün olur mu?... Sanki hepimiz erkânıharb kesilmiştik... Bu âfaki tartışmaları yaparken muhakkak ki harb sahnesinde büyük hareketler oluyordu. Cepheden iki yüz kilometre uzakta, muhabere ve muvasala imkânı kalmamış olan Kocaelinde vazifem nihayet bulmuştu.

Bundan sonrasını, İstiklâl Harbinin acı tatlı hâtıraları ile dolu safhalarını birlikte hatırlıyalım:

Mustafa Kemal 16 temmuzda vaziyeti yerinde görmek için Ankara'dan Eskişehir'e gelmiş, bozgun önlenmiş ve cephe kumandanı 21 temmuzda dokuz tümeni toplamasına rağmen, düşmanın en azdan bir tümenlik bir kuvveti seyyar olarak kullandığını görerek, ordunun beş, on gün zarfında düzene konması fırsatını verecek bir sahaya, meselâ Sakarya'nın gerisine kadar serbestçe çekilmesinin zarurî olduğunu görmüş, Erkânıharbiyei Umumiye Riyaseti, 21 temmuz muharebesinden sonra, Garb Cephesinin kıtalarının bir müddet için düşmanla katî muharebeye girişmemesi için cephe kumandanının fikirlerine iştirak etmiş ve bir kısım setir kıtaları bırakarak, ordunun küllî kısmının kademe kademe Sakarya'nın gerisine alınmasının muvafık olacağını bildirmiştir. Bu kararı, cepheyi gördükten sonra Mustafa Kemal almıştır. Ordu bu suretle, kendi ihtiyarı ile düşmandan arayı açmak için çekilmiştir. Bu, büyük cesaret istiyen bir karardı.

TOPÇULARIMIZ — İstiklâl Harbinde, Yunan ordusu topçu kuvveti bakımdan daima üstündü; Ordumuz, İstanbul depolarından kaçırılan, topları büyük bir maharet ile kullanarak, bu noksanı telâfi etmeğe çalıştı. 26/8/1922 şafağı, Afyon tepelerinde top ateşiyle ağardı...

EMİN BEY — Kocaelindeki kuvvetlerimiz ordunun büyük kısmı ile birleşmek için Geyve'ye ve Adapazarına çekilmişti. İzmitte pek küçük müfreze kalmıştı. Fakat, İzmit Mevki Kumandanı Emin Bey, muhitine güven telkin etmiş, halk iş ve gücünü düzenlemeğe koyulmuştu.

MUSTAFA KEMAL — Sakarya mevzilini gezerken attan düşüp kaburgasını kırmıştı, böbreklerinden de rahatsızdı, buna rağmen insan tahammülünün fevkinde bir kudretle ordusunun başında idi.

FOTOĞRAF: FEVZİ ENGİZMAN

Hayat

ATATÜRK

AMBRE SOLAIRE

MES'UT

Güneşin zararlı şuâlarının cildinize intikaline mâni olan hususî bir filtre ile hazırlanmıştır. Güneşte çabuk yanmanızı temin eder, cildinize emsalsiz bir güzellik verir.

L'OREAL - PARİS : TURKİYE MUMESSİLİ RAYLAN LTD. Ş. - Tel. 22 94 14

Fransızlar Anadoluy

ÇEVİREN : ADNAN ERİM

Fransız generallerinin hepsi, Çanakkale'ye gönderilecek dört Fransız tümeni ile Anadolu sahillerine çıkıp Türkleri oradan zorlamak fikrinde. Sebebi de hiç şüphesiz İngiliz kumandası altında bulunmaktan bir an evvel kurtulmak ve müstakil olarak hareket etmek.

Onda vücudumun buz gibi kesildiğini hissettim. Bu da mı imkânsızlıktan, takatsizlikten bahsedecekti ?...

—Tabiî söyleyin, hiç çekinmeyin... diye mırıldandım.

— Şu anda emredin, yarın sabah erkenden taarruza kalkıp Türk siperlerinin hepsini birden zaptedelim !...

Bu cevabı duyunca yüreğime su serpildi. Boynuna sarılıp yüzünden, gözünden öpeceğim geldi.

— Bana söylediklerinizi General Byng'e de aynen tekrar edin !... dedim. Bu cephede vazifeli odur. Kararı onun vermesi lâzımdır...

General Byng, Garp Cephesi'ndeki muharebelere iştirak etmiş tecrübeli bir kumandandı. Önceden topçu ateşi hazırlığı yapmadan taarruza geçmenin katiyen taraftarı değildi. Maude ise Türklerin pek az top ve cephaneye malik olduğunu ileri sürerek taarruza kalkmanın hiçbir mahzur tevlit etmiyeceğini söylüyordu.

Ben yine ona General Byng'in fikrini almasını söyleyince müteessir bir halde yanımdan ayrıldı.

Fanshawe'ın 11 inci Tümen'i hepimizin gözlerini doldurdu. Fevkalâde talim - terbiye görmüş, enerjik, ümitli bir birlik. Askerler sanki şu anda hücuma kalkacaklarmış gibi, âdeta tetikte duruyorlar ! Fakat kıtada epey boşluklar göze çarpıyor. Bu boşluklar taze takviyelerle doldurulduğu takdirde harekâta başlamalarında hiçbir mahzur görmüyorum...

16 eylül 1915 : Bu sabah Imroz'da epey heyecanlı saatler geçirdik. 7.30 da bir Türk uçağı gelip karargâhımıza dört bomba attı. Sonra da rahat rahat çekilip gitti. Toplarımızla mukabele etmiye vakit bulamadık. 7.50 de bir uçak daha belirdi. Benim telsiz çadırı civarına bir miktar bombayla çivi attı. Beş kişi yaralandı. Buna da zamanında hazırlanıp ateş edemedik.

Saat 8.10 da bir uçak daha üzerimizde dolaşmıya başlamaz mı !... Fakat bu sefer biz daha tetik davrandık. Donanmaya mensup birkaç harb gemisinin topları derhal ağızlarını açtılar. Uçak fazla yaklaşmıya cesaret edemeden geri dönüp gitti.

Öğleden sonra, Zırhlı Birlikler Komutanı Albay Stewart ile bir mülâkat yaptım. Ondan sonra ikinci Amiral Foumet ile kurmayı beni ziyarete geldiler. Amiral Nicol hastalandığı için ayrılıyor. Onun yerine Foumet vazife görecek.

Akşam üzeri Lord Kitchener'den bir telgraf geldi. Suvla'yı tahliye etmemizi münasip buluyor.

Dawnay, 21 ağustos harekâtımızın başarısızlığına müteessir bir halde ayrıldı. O, benim yazdığımdan çok daha kuvvetli bir lisanla, Londra'ya acele takviyeye ihtiyacımız olduğunu bildirmişti. Bu ısrarlı taleplerimiz hiç yerine getirilmedi değil. Bir miktar takviye gönderildi. Fakat bu takviyelerle ancak müdafaa muharebeleri yapabiliriz. Artık taarruzdan vazgeçip müdafaaya çekilmiş bulunuyoruz. Mamafih şunu da kaydedeyim ki, Türkler de bu sıralarda esaslı bir taarruz hareketine girişmiyerek pasif kalmayı tercih ediyorlar !...

BOŞ KOVANLAR — Düşman topçusunun kısa bir hazırlık ateşi esnasında yakmış olduğu mermilerin kovanları. Bu resim bile düşman gayretinin azametini göstermeğe kâfi.

17 eylül 1915 : Bu sabah Anzac sahillerine çıkıp birlikleri teftiş edecek, sonra da Birdwood'u buraya getirecektim. Lâkin hava pek fena idi. Imroz'dan ayrılmadım. Ben gitmeyince Birdwood geldi. Rüzgâr kuzeyden estiği için gelmekte zorluk çekmemiş. Yalnız, dalgalar biraz sertçe imiş tabiî...

Benim de Imroz'da yapacak çok işlerim vardı. Havanın bozukluğundan istifade ile bu işlerimi bitirmeye gayret ettim.

Maxwell'in Mısır'dan Harbiye Dairesine göndermiş olduğu telgrafın bir kopyası bize gönderilmiş bulunuyor. Mesele şu : Birkaç gün evvel, 51 inci ve 53 üncü Hint Tugayları takviye kıtaatı olarak bize teklif edilmişti. Bu askerler yarı yarıya Müslüman idiler. General Cox, Birdwood ve diğer Hint birliklerimizin subaylarıyla istişare ederek fikirlerini aldıktan sonra derhal müspet cevap göndermiş, bu tugayların hemen Çanakkale'ye müteveccihen yola

GENERAL HAMİLTON'UN ÇANAKKALE HÂTIRALARI

Çıkmak İstiyor!...

çıkarılmalarını istemiştim. Maxwell bu mevzuda Londra'ya şu telgrafı çekmiş: «51 inci ve 53 üncü Hint Tugayları halen gemilerden indirilerek Kanal'a çıkarılmıştır. Nakliye gemisi de Port Said limanında demirlidir. Şunu söyliyeyim ki Kanal'daki kuvvetlerimizin pek ziyade takviyeye ihtiyaçları vardır. Bu birlikler haftada ancak iki geceyi yataklarında geçirebiliyorlar. Hamilton, adı geçen tugayların Çanakkale'ye gönderilmesini istiyor. Lâkin, siz daha muvafık bir çare bulursanız memnun olacağım...»

Bu telgrafın mânâsı şudur ki, artık

bu iki tugayın Çanakkale'ye gelmesi bir hayal olmuştur! Şu halde onları hiçbir zaman Gelibolu'da yanımızda göremiyeceğiz!...

Masamın üzerinde duran ikinci telgraf, bir gazete muhbirinden geliyor. Bu muhbir, Asmead - Barlett isimli harb muhabirinin, Çanakkale muharebelerine ait bir haberi sansürden kaçırarak gazetesine göndermiş olduğunu mesleği namına ihbar ediyor! Bunu, sansürle vazifeli olanlar düşünsün.

Şimdi gelelim Çanakkale'ye gönderilecek olan dört Fransız tümeni meselesine... General Joffre, bu birliklerin Gelibolu'ya çıkarılmasını istiyor. Sarrail ise, bu kuvvetlerle Anadolu sahillerine çıkıp Türkleri oradan zorlamak fikrinde... Fransız generallerinin hepsi böyle düşünüyor. Sebebi de, hiç şüphesiz, İngiliz kumandası altında bulunmaktan bir an evvel kurtulmak ve müstakil hareket etmek!... Onların bu arzularını çoktan beri hissettiğimden, endişelerini zail etmek maksadiyle, Harbiye Dairesine şu şekilde bir rapor tanzim ettim:

«Göndermiş olduğunuz 7843 numaralı, şifreli telgraf dikkatle gözden geçirildi. Şimdiye kadar, Çanakkale Boğazı'nın Anadolu yakasına 6 tümenden az bir kuvvetle herhangi bir çıkarma hareketi yapılmasına taraftar değildim. Çünkü Anadolu sahilleri Türklerin serbestçe hareket etmelerine ve istedikleri kadar takviyeyi rahat bir şekilde nakletmelerine pek müsaitti. Gelibolu yarımadası ise, dar bir berzah halindeydi. Yolları mahduttu ve bizim müessir topçu ateşimizin tehdidi altında bulunuyordu. Bu mülâhazalarla Rumeli yakasını çıkarma için daha uygun görmüştüm. Halbuki şimdi vaziyet tavazzuh etmiş ve şartlar tamamen değişmiştir.

Türkler, evvelden, Anadolu yakasında 10 - 12.000 kişilik bir kuvvete malik bulunuyorlardı. Icabında bu kuvveti takviye etmek için de Gelibolu yarımadasında mühim miktarda ihtiyat kuvvetlerine sahiptiler. Bu ihtiyatlar süratle karşı yakaya geçmek için emre hazır bekliyordu. Bugün durum tamamen değişmiştir. Türkler, Gelibolu'da bize karşı bütün ihtiyatlarını tükettiler... Cepheleri de evvelden 4 kilometre kadarken şimdi 14 kilometreye çıktı. Suvla ve Anzac'taki vaziyetimiz de haziran ayındaki vaziyetimize nazaran daha düzgündür. Eğer bu cephelerde Türkleri devamlı şekilde tazyik altında tutabilecek kuvvete malik olabilirsek, Fransızların Anadolu sahillerine çıkarma yapmalarına hiçbir mahzur yoktur. Çünkü Türkler bu Fransız çıkarmasına ciddiyetle karşı koymak için muntazam bir birlik bulmakta güçlük çekeceklerdir. Şayet Bulgaristan'la anlaşıp Trakya'dan bir miktar asker getirseler bile bu kuvvet en çok beş tümeni geçmiyecektir. Bu beş tümenin de ancak bir veya ikisi, harekâtın başladığı günlerde Anadolu yakasına geçebilecektir. Üstelik, bu birliklerin yalnız bir tümeni nizamiye, diğerleri karışık efrattan mürekkeptir. Eğer Fransızlar çıkarma yerini mutlak surette gizli tutabilirlerse muvaffak olacaklarını ümidederim. Böyle bir harekâtta ilk hedef olarak Erenköy alınacak, Kumkale - Erenköy arasındaki Türk kuvvetleri temizlenerek Kumkale işgal olunacak ve burası mükemmel bir üs olarak kullanılacaktır. Bilâhara Çanakalle tarafımızdan ele geçirildikten sonra, harekât hemen hemen başarıyla neticelenmiş demek olacaktır.

Saroz'un kuzeyinde, Enez'e kadar uzanan sahil boyunca çıkarmalar yapmak uygun değildir. Uzunköprü ve Keşan'da toplanmış olan Türk takviye birlikleri derhal harekât mıntakasına yetişecek ve bütün gayretler boşa gidecektir. Şunu tekrar etmek isterim ki, Anadolu sahillerine yapılacak bu çıkarma gayet gizli tutulmalı ve Enez'e yapılacakmış gibi aldatıcı malûmat yaymıya çalışılmalıdır.

Fransızların, çoktan beri düşündükleri bu plânın iyi netice vereceğini tahmin etmekteyim...»

Gelecek Hafta:
Cephede sükûnet devam ediyor...

TÜRK TAKVİYE BİRLİKLERİ — Çanakkale muharebelerine katılmak üzere Gelibolu'dan hareket eden Türk takviye birlikleri cephe yolunda... Bütün harb boyunca takviye birlikleri bir sel halinde Çanakkale'ye akmıştır.

TEL ÖRGÜLER — Anafartalar'da İngilizlerin dikenli tel mânıaları. Boş kovanlar gibi bu mânialar da neticesiz kalmağa mahkûmdu. Düşman kaderini Anadolu kıyılarında denemek, Türkleri oradan zorlamak istiyordu.

Çanakkale Kahramanları ve Menkıbeleri

Sait Çavuşun Çizmesi

«Seddülbahir cephesinde gecenin karanlığında düşman yakınlarına kadar sokularak bataryası ile mevzie giren batarya komutanı Tğm. Sırrı'nın hâtıra defterinden.»

Bu gece bir kahramanlık menkıbesi daha yükselecekti. Tüfek mekanizmaları işlemiyecek, yalnız Türk süngüleri karanlıkları delerek düşmanın sinesini bulacak ve onu deşecekti! Güney Grupu Komutanı böyle demişti.

Yalnız iki batarya top, karanlıklar içinde düşman yakınlarına kadar sessizce sokulacak, gizli mevzilere yerleşerek baskın ateşleriyle bu süngülere yol açacaktı.

Sağda mevzie girecek olan 7 nci Alay'ın 2 nci Bataryası Komutanı Edirneli Teğmen İbrahim'le çeşme yalağı başında helâllaştık. Benim bataryam (1 inci Batarya), Çakalçeşme - Seddülbahir yolunda biraz ilerliyecek ve sonra düşmanın geceleri etrafı yılan dili gibi yalıyan makineli ateşleri ve kâh açılıp kâh sönen projektörleriyle taciz edilen tehlikeli arazide yol alacaktı.

Büyük bir heyecan ve sabırsızlıkla beklemekte olduğumuz saat geldi. Bataryamız dikkatle hazırlanıp yola çıktı.

İhtiyat eratından olan seyisim Sait çavuş ile önden ve kurşun yalamaları arasından geçiyorduk. Çavuş, sık sık önüme, sağıma, soluma sokulup yolumu kesiyor, âdeta saygısızlıkta bulunuyordu. Kendisine birkaç defa çıkışarak hayvanına sahip ve hâkim olmasını ihtar ettim. Fakat o, bütün tehlikeli yol boyunca aynı hareketlerine devam etti. Müteaddit defalar verdiğim sert emirlere pek kulak asmadı...

O gece düşmana dehşetli bir baskın yapıldı. Türk süngüsü düşmanın sinesini parçaladı. Türk topları sabaha kadar düşman siperleri üzerine ölüm yağdırdı.

Ertesi gün bütün batarya efradı sağ salim asıl mevzilerimize avdet ettik. Yalnız, seyisim Sait çavuş fena halde topallıyordu. Ne olduğunu sordum. Çizme vurduğunu söyledi.

O gün hâdisesiz geçti. Ertesi sabah, Sait çavuşu daha fena topallar gördüm. Akşama doğru bu topallık onu yürütmez ve ata bindirmez bir hal aldı. O zaman, çavuşu yanıma çağırarak derhal çizmeyi çıkarmasını emrettim. Yalvarmıya başladı.

— Ayağımda birşey yok komutanım!... diyordu. Sade çizme vurması. Birkaç güne kadar geçer...

Tekrar çizmeyi çıkarmasını emrettim. Gözlerinden yaşlar yuvarlanarak istemiye istemiye çizmeyi çıkardı. Bir de baktım bütün ayak kan içinde!... O gece, kurşun yalıyan araziden geçerken yaralanmış. Herşeyi o anda anladım. Mükemmel ata binen, ona her veçhile hâkim olan Sait çavuş geceki ilerleyişte kurşunlarla benim arama girmiş, canını bana siper ederek beni korumak için zaman zaman atını ileri sürmüş; önüme, sağıma, soluma geçmiş!...

Türk eri ile Türk subayı arasındaki bu kopmaz ve hiçbir zaman kopmıyacak olan bağı böyle candan ve hayatı ile ifade eden bu büyük fazilet hâtırasını, Sait çavuşun çizmesine borçlu olan hayatımın minnet ve şükranının kıymetli bir vesikası olarak defterime kaydediyor ve ilelebet saklıyorum...

(Askeri Mecmua'dan alınmıştır.)

Aşk romanları arasında unutamıyacağınız biri varsa bu romandır!

BİR BAŞKA KADIN

Yazan: HUGH WALPOLE
Çeviren: Nihal YEĞİNOBALI

Yeni Çıktı

Nefis sağlam ciltli, ayrıca YALDIZLI beş renkli LÜKS ceket kaplıdır.

SAHESER ROMANLAR

GÜVEN YAYINEVİ

Cağaloğlu, Narlıbahçe S. No. 11
İSTANBUL

SUSİ WONG

YAZAN: RICHARD MASON

ÇEVİREN: SADUN ALTUNA

8

İKİ gün odamdan çıkmadım. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç vakitlerine kadar resim yapıyordum. Susi, sökülerimi dikerken, çocuğu da balkonda kendi kendine oynuyordu. Tam bir aile saadeti içinde idik.

Bu iki gün içinde, kapımızı çalan tek adam, çay, sıcak pirinç şarabı veya yemek getirmek için gelen Tong oldu. Bu adam, dünyada bir eşi daha bulunmıyan Çin nezaketinin hakiki örneği idi. İşi bittikten sonra yerlere kadar eğilerek tek kelime konuşmadan, geri geri çıkar giderdi.

Ama, ikinci günün akşamı çaydanlığı bıraktıktan sonra çıkmadı. Bir köşede, Susi ile tek lâfını anlamadığım Kanton lisanı ile uzun uzun bir şeyler konuştu. Adam gittikten sonra merak ettim. Önce pek mühimsemedi, ısrar edince de birşey anlamak istediğini söyledi :

— Ne sordu ?... dedim.

— Bunca zamandır birbirimizi tanıdığımız halde, neden daha yeni sevgili olduğumuzu sordu.

— Sen ne cevap verdin ?

— Hakikati. Denizcilerle düşüp kalktığım müddetçe beni arzu etmediğini söyledim.

Cevap veremedim.

Şimdi ne olacaktı ? Ne zaman bu kıza para teklif ettimse, kabul etmek istememiş, çantasına gizlice soktuğum parayı da, biraz sonra yine kendi cebimde bulmuştum. Hakikat şu idi : Susi, çocuğunun tahsili için senelerdir biriktirerek bir kenara koyduğu topu topu üç bin dolârlık küçük serveti ile yaşıyordu. Yeni tanıştığımız günlerde, her ne bahasına olursa olsun, dişini tırnağına takarak oğluna yüksek tahsil yaptıracağından bahsetmişti. İşte bu para şimdi eriyip gidiyordu.

Nice defalar bu konuyu baş başa konuşmak istemiştim, ama o oralı olmamıştı. Niyetim, keseme uygun küçük bir ev tutmak, burada Susi ve çocuğu ile birlikte yaşamaktı. Hesaplı hareket edersek, rahatça geçinip giderdik. Gelgelelim nafile idi. Fakir olduğumu bildiği için yük olmak istemiyordu.

O gece fikrimi tekrarladım :

— Bak sevgilim dinle. Bu iş böyle devam edemez. Sana lüks bir hayat temin etmeğe gücüm yetmez, ama az para ile de mesut olacağımıza eminim. İleride belki de tanınmış bir ressam olurum. O zaman deniz kenarında beyaz bir köşk satın alırız. Sana bir ahçı bir de uşak tutarım. Çocuğuna da bir İngiliz dadı.

Konuşmam ona ninni gibi gelmiş olacak ki, gözleri kapandı, Japon yelpazeleri biçimi kirpikleri odanın donuk ışığı altında yanaklarında derin gölgeler bıraktı. Tıpkı ilk gecemizde olduğu gibi...

— Belki... diye mırıldandı.

Bundan sonra her şeyi unutarak, yine aşkımızla baş başa kaldık...

■

Susi, ertesi sabah on bire doğru gitmeğe hazırlanırken sordum :

— Nereye, çocuğunu almaya mı ?

— Hayır bugün getirmeğe niyetim yok.

Halinde bir başkalık vardı. Kapıyı açarken ilâve etti :

— Akşama tekrar görüşürüz...

— Akşama mı ?

— Tatil günleri artık sona erdi Robert. Tekrar çalışmam lâzım.

— Çıldırdın mı Susi ? Şuraya otur da konuşalım...

— Konuşmağa hiç lüzum yok.

Kapıyı açtı. Bir hamlede önüne atılarak olanca hızıyla tekrar kapadım.

— Böyle gökten düşercesine gidemezsin Birşeyler düşünelim hele. Belki de birinden borç para buluruz.

Başını salladı.

— Hayır. Borç alırsak, tatilimiz bir hafta daha uzar. Hepsi o kadar. Sonra eski hamam eski tas.

— Öyle ise sana başka bir iş buluruz, daha namuslu bir iş.

— Okuma - yazmam olmadığı için taş çatlasa yüz dolârdan fazla vermezler.

— İki yüz de ben katarım, olur biter.

— Hayır Robert. Boşuna ısrar etme. Günlerdir bunu düşünüyorum. Emin ol tek çıkar yol budur. Şimdi bırak da gideyim. Akşama gelirim. Artık on mu olur, on bir mi, Allahın bileceği iş... Şimdiden bilinmez.

Kapı kapandı. Deliye dönmüştüm. Az sonra ben de çıkarak sokakların kalabalığına karıştım. Saatlerce şursuzca oradan oraya koştum. Bir lokantaya oturdum. Birşeyler getirttim, fakat yiyemiyerek çıktım. Sinemaya gittim, onu da yarıda bıraktım.

Eve döndüğüm zaman saat on buçuktu. Balkona oturdum, tekrar içeri girdim. Bir ara, belki oyalanırım diye, resimlerime baktım, sonra hepsini gene bir kenara fırlattım.

Gece yarısı kapı vuruldu. Susi içeri girdi. Bütün halinde, bir fabrikadan, bir bürodan evine dönen bir kızın tabiîliği, kayıtsızlığı vardı. Ama, yüzüme bakmağa nedense pek cesaret edemiyordu.

— Bugün işimi çabuk bitirdim... diye söze başladı. Ne de olsa kapalı yerlerin dumanlı havası insanı rahatsız ediyor...

Cevap vermedim.

Üzerine ejderhalar işlenmiş ipekliden ceketini bir askıya asarak dolaba yerleştirdi. Bakışlarımdan hâlâ kaçıyordu.

Neden sonra elini bana doğru uzatarak :

— Bu sabah parmağıma bir kıymık battı. Çok sızlıyor. Lûtfen bakar mısın ?... dedi.

— Bu saçmalıkların mânası yok Susi... diye gürledim.

— Anlaşılan beni artık istemiyorsun. Öyle ise...

— Boş lâf. Seni bütün kalbimle arzuladığımı biliyorsun. Yalnız bu şartlarla değil. Anlıyor musun, bu şartlarla değil...

— Ama, daha dün bana delice âşık olduğunu söyledin...

— Evet, hem de pek çok.

— Çalışmağa gittim, şimdi de geldim. Eğer bütün kabahatim bu ise...

— Buna tahammül edemem Susi.

— Anlaşıldı. Öyle ise herşey bitti.

Tekrar dolaba gitti, ceketini çıkardı, yüzüme bakmadan giydi. Sonra kapıya doğru yürüdü.

— Susi... diye haykırdım. Bu yaptığın cidden korkunç.

Kapıyı açarken şöyle dedi :

— Seni çok seviyorum Robert. Çocuğum kadar, belki de ondan fazla. Ama, sen yaşını başını almış bir insansın, çocuğum ise henüz küçücük bir bebek. Bana ihtiyacı var. Yaşıyabilmesi için para kazanmam lâzım. Cahil olduğum için bu parayı

ancak bu yolda kazanabilirim. Bunu anlıyamıyor musun Robert?

Göz yaşları iri damlalar halinde yanaklarından aşağı akıyordu. Cevap vermek istedim. Kelimeler boğazımda düğümlendi. Odadan çıktı. Az sonra onu tekrar o uğursuz bara götüren asansörün boğuk sesini duydum.

Ertesi gün gelmedi. İkinci gün de gelmedi. Üçüncü de öyle. Bütün bu müddet zarfında, gelir de beni bulamaz endişesiyle evden dışarı çıkmadım.

Aradan dört gün geçince sabrım tükendi. Gidip kendisini arıyacaktım. Hazırlanırken, Tong sabah çayımı getirdi. Halinde belirli bir çekingenlik vardı. Sanki bana muhatap olmak istemiyordu.

— Ne var Tong?... diye sordum.

— Hiç efendim, birşey yok.

— İnkâr etme. Mühim birşey gizlediğin halinden belli.

— Mister Tessler'in gittiğini biliyorsunuz herhalde efendim.

— Nasıl? Rodney gitti mi?

— Konuş Tong, ne var, ne oldu?

— Evet, bu sabah erkenden...

Başını önüne eğerek mahçup bir çocuk gibi cevap verdi:

— Mister Tessler Miss Wong'u da götürdü efendim. Birlikte Bangkok'a gittiler...

■

Susi, Rodney'le birlikte Bangkok'a gitti... Susi, Rodney'le birlikte Bangkok'a gitti... Susi Rodney'le birlikte...

Tong'un sözleri bir balyoz gibi beynime vuruluyordu sanki. Bunun hakikat olduğuna bir türlü inanmak istemiyordum.

Derhal bara indim. Orada, Gwenny'den her şeyi öğrendim.

Henüz Bangkok'a gitmemişlerdi. Rodney'in önce burada bazı işleri yoluna koyması lâzımdı.

Kowloon'dan birkaç kilometre ötede denize bakan küçük, fakat çok pahalı bir otelde oturuyorlardı. Susi, çocuğu ile dadısını da buraya getirerek, civardaki bir balıkçı köyüne yerleştirmişti.

Bu duruma göre Susi, henüz benimle aynı şehrin havasını teneffüs ediyordu. Rodney'le birlikte cehenneme gitmiş olsaydı, daha memnun kalacaktım. Hayali, bir kâbus gibi gece - gündüz beni takibediyor, geceleri biraz daldığım zaman da rüyalarıma giriyordu. Ben resim sehpamın başında çalışırken, o balkonda oturmuş fettan tavırlariyle ayaklarını sallıyordu...

Bunun üzerine uyanıyor, şafak sökünceye kadar bir daha gözlerimi kapayamıyordum.

Kowloon bulunduğum yerden, birkaç kilometre ötede idi. Belki şehire iner, bir sinemaya gider, alışverişe çıkar... bu arada da bana uğrar diye kendi kendime ümit besliyordum.

Ama, gelmedi.

Artık çalışamıyordum. Ne zaman elime fırçayı almak istesem, felçli bir ihtiyar gibi hareketsiz kalıyordum. Beynim durmuş, işe yaramaz olmuştum.

Günlerden bir gün Tong elinde bir mektupla çıkageldi. Açtım baktım, New-York'taki Mitford tesislerinden geliyordu. Hani şu Rodney'in bahsettiği şirketten.

Adamla aramızın iyice olduğu günlerde amcasına benim için yazmış, o da benden birkaç resmimi göndermemi istemişti. İşte mektup, gönderdiğim bu resimlerin tetkikinden sonra kaleme alınıyordu.

İki sahifelik mektup, baştan sona bir methiye idi. Sanat anlayışım, uslûbum, hasılı kabiliyetim mübalâğalı bir lisanla göklere çıkarılıyor, Hong Kong hayatını canlandıran resimler yolladığım takdirde, New-York'taki Mitford galerisinde bir sergi açılacağından bahsediliyordu.

Bu yazı, bundan bir ay önce elime geçmiş olsaydı, sevinçten göklere uçacaktım. Ama şimdi herşey bitmişti. Canım para kazanmak bile istemiyordu. Kolu, kanadı iyiden iyiye kırılmış bir adamdım.

Bir zamanlar sihrine kapıldığım, rengârenk insanlarla dolu Hong Kong sokakları bana artık kuru kalabalık gibi geliyor, herbiriyle dert ortaklığı ettiğim dansöz kızlardan nefret ediyordum. Hayatıma çeşni katan sarhoş gemiciler, midemi bulandırıyor, Nam Kok ve bana ilham kaynağı olan altındaki bar bende pis kokulu bir batakhane tesiri yapıyordu. Tebessümlerine hayran kaldığım Çinlileri, durmadan sırıtan habis ruhlu mahlûklar olarak görüyordum. Bu ruh hâleti içinde, bir zamanlar şeytan görmüş gibi kaçtığım Avrupa muhitlerine karşı büyük bir istek duymağa başladım.

Bir sabah bankadan para çekerken döviz gişesinde oturan eski bir dostum bana seslendi. Bu, Susi ile birlikte ilk dansettiğimiz gece bana takılan Gordon Hamilton'du. Beni yemeğe davet etti. Bu adam sanki hızır gibi imdadıma yetişmişti. Sevinçten boynuna sarılacaktım.

■

İki gün sonra Hamiltonlar'a gittim. Ev, orta halli bir banka memuru için fazla büyük ve ihtişamlı idi. Anlaşılan karısı zengindi. Yemeğe benden başka İngiliz ve Fransız olmak üzere on iki kişi daha davet edilmişti. Tanıştırma merasimi sona erince, müstemlekelerde yaşıyan Avrupalıların her zamanki kuru palavraları başladı. Binlerce defa işittiğim şeyler. Ne yeni bir fikir, ne de duyulmadık bir haber...

Sofraya oturunca söz, Oxford'da hukuk tahsil ettikten sonra Hong Kong'da yerleşmeeğ karar veren bir İngiliz kızından açıldı. Kız melezdi. Babası İngiliz, anası Çinli.

Hamiltonlar'ın dostu olan masa komşum, avurdu avurduna geçmiş kupkuru suratlı bir kadın gülerek:

— İngiltere'den geçenlerde gelen genç bir adam bana bir melezle evlenmek niyetinde olduğunu söyleyince, hayatta öyle şeyler vardır ki, izahı olmamakla beraber yapılmaz diye cevap verdim... dedi.

Masadakilerin hepsi bunu tasvip etti.

Yalnız ben cevap vermedim.

Yarım kan olarak dünyaya gelen bahtsız bir insan yavrusuna karşı bu derece geri fikirli davranan bu insanlara içimden lânet okudum.

Yemek bitip de salona geçilince aramıza yeni bir misafir katıldı. Bu, altmışlık bir adam olan O'Neil'di. Komünistler fabrikasına el koydukları için Hong Kong'a gelmişti. Yakında İngiltere'ye dönerek istirahate çekilecek olan O'Neil kadar Çin ve Çin halkını tanıyan ikinci bir adam daha yoktu.

Konuşma dönüp dolaşıp tekrar biraz önceki yarım kan İngiliz kızına gelince, O'Neil bir müddet dinledi, sonra hepsinin birden işitebileceği kadar yüksek bir sesle şövle dedi:

— Çin'e veda etmek üzere olduğum şu günlerde size bir itirafta bulunmak isterim. Benim büyükannem de Çinli idi.

Bu itiraf üzerine hepsinin de ağzı kilitleniverdi. Bütün bakışlar bir anda adamın üzerine çevrildi. Ortalıktan bir kara kedi geçmişti sanki.

Dikkatlice bakıldığı zaman, tunçlaşmış yüzünde ve koyu renk gözlerinde hakikaten biraz Çinli edası vardı. Ama, Çin'de yıllarca kalmış her Avrupalı kadar.

O'Neil kayıtsızca devam etti:

— Otuz sene bu sırrı açığa vurmamış olmam bana son derece zevk veriyor.

Durumu sözde kurtarmak için kadınlardan biri atıldı:

(Devamı gelecek sayıda)

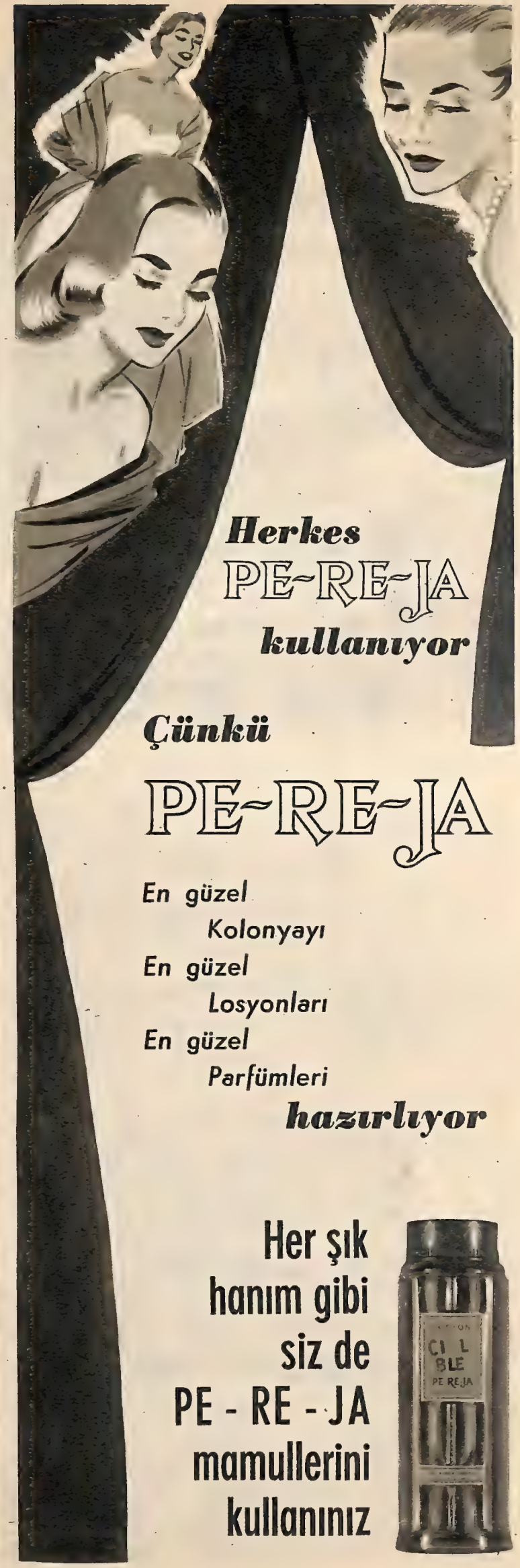

İst. Tel : 22 10 72 - ANKARA Tel : 12395

THY
TÜRK HAVA YOLLARI

MEMLEKETİN HER TARAFINA
MUNTAZAM UÇAK SEFERLERİ

Müracaat Telefonları	
ANKARA (Gündüz)	16108
ANKARA (Gece)	12969
İSTANBUL (Gündüz)	440296
İSTANBUL (Gece)	441905
İZMİR	32125
ADANA	3893
BURSA	1167

Bütün büro ve acentelerimiz emrinizdedir.

OSMANLI SARAYLARINDA

Harem Hayatının İçyüzü

10

YAZAN: ÇAĞATAY ULUÇAY

Sultanların Mektupları

Bu haftadan itibaren "Harem hayatının içyüzü,, tefrikamız yeni bir safhaya girmektedir. Bu sayımızda ve tefrikamızın bundan sonraki kısımlarında Sultanların ve Padişahların hususi mektuplarını, hatta bunların arasında aşklarından bahsedenleri dahi bulacaksınız.

Behice sultan Hâmit beyi çılgın gibi seviyordu. Nihayet yakışıklı sevgilisi ile evlenmeğe muvaffak oldu. 13 güzel ve mesut gün yaşadılar. Yeni gelin tamam 13 gün sonra saadet meyvalarını toplamadan öldü!.

SULTAN Abdülmecit'in kızı Seniha Sultan, giyimine çok dikkat ederdi. Annesi dördüncü ikbal Nalândil hanımdı. Seniha Sultan en ağır kumaşlardan elbiseler yaptırır, uzun eteklerini sürüyerek, görünüş ve giyinişi ile gözleri üzerine çekerdi. Merasimlere katıldığı zaman başına tacını giyer, konuştuklariyle alaylı alaylı lâflar eder ve bol bol kahkahalar atardı.

Sultan saçlarını kısa keser, daima modaya göre elbiselerini diktirirdi. Kalın sesi, zincirli kahkahası, saray salonlarında akisler yapmağa başladı mı herkes sıkılır, bir pot kıracağından korkarlardı.

Seniha Sultanın, pervasızlığı, aşırı derecede modaya düşkünlüğü, bazan da lâubaliliği, yüzünün güzel olmasına rağmen, bir çok delikanlıları korkutmuş, bu yüzden Seniha Sultan yirmi beş yaşına kadar evlenememiştir. Günün birinde Seniha Sultan Mahmut Celâlettin Paşayı görmüş ve ona âşık olmuştur.

Bu sırada aşk çeken yalnız Seniha Sultan değildi. Mediha Sultanla Behice Sultan da başkalarını sevmekteydi.

Seniha Sultan kendisinden iki üç yaş büyük olan ablası Behice Sultanla dert ortaklığı yapmış, olup bitenlerden bazan mektuplarla, bazan da cariyelerini göndererek birbirlerini haberdar etmişlerdir. Abdülaziz masraftan çekinerek evvelâ bunların evlenmek arzularını yerine getirmemeğe çalışmış, fakat sonradan niyetini değiştirmişti. Hattâ bir aralık bu sultanların nişanı yapılacağına dair dedikodular bile çıkmıştı. Seniha Sultan bu haberi duyduğu zaman çok sevinmiş derhal kuşe kâğıtlı, başlıkları «S» markalı zarf ve kâğıtlardan birer tane alarak kız kardeşi Behice Sultana şu mektubu yazmıştı :

«Devletlû, iffetlû, hemşire-i muhterem efendim hazretleri,

Nasılsınız, inşallah istediğimden âlâsınız efendim. Hemşireciğim, şu bizim hilâfsız olarak zuhur eden havadisimiz nasıl oldu, bir malûmatın var mı? Artık gezmek havadisi çıktı. Bizim havadis kıraat olunur, daima onun tefekküründeyim ve bir de benim işittiğimi beyan edeyim. Cuma günü zat-ı şâhâne ile sadr-ı âzam müzakere etmişler; fakat bizim hikâyemizi söyleştiler mi bilmiyorum. Meraktan helâk oluyorum. Aman hemşireciğim, beni sual ederseniz doksan yaşındaki kocakarıya döndüm. Âdeta bunaldım, gelen giden müjde dedikleri kadar (?) aklım başımdan gidüb geliyor. Anlar müjde deye koşuyorlar, bendeniz ne olacağım deye düşünüyorum. Artık her taraftan halim perişan oldu. Niçin perişan olduğum zat-ı devletinize ma'lûmdur. Canım hemşireciğim pek rica ederim, iki satır yazı ile cevab karşuluğu ihsan buyurunuz, aman efendim.

Bir rüya gördüm, gözüm açmadan helecan-ı kalbe uğradım efendim. Hemşireciğim böyle sözler size yazmak hatadır, bilerek yazdım, fakat kusurumun affını rica ederim.

Seniha»

Aman hemşireciğim pek rica ederim bu arizamı zatınızdan ma'da bir kimse görmesin.

Mektubun sol tarafına şu satırları ilâve etmiştir :

Vallah hilâf olmıyarak, Hâmit Bey eniştem için nihayet mesrur oldum. Cenab-ı Allah murad-ı devletiniz ile birlikte daim buyursun, âmin...

PRENS SABAHATTİN — Seniha Sultan'ın Mahmut Celâlettin Paşa'dan olan iki oğlundan biri Prens Sabahattin idi. Prens Sabahattin hürriyet ve demokrasi prensiplerinin Türkiye'de yerleşmesi için ölünceye kadar çalışmıştır.

PADİŞAH HABER ALIYOR

Evet, Behice Sultana gelen haberler yalan değildi. Abdülaziz, Seniha ve Behice Sultanın aşklarını kadınlarından öğrenmiş, Behice Sultanı Hâmit Beye Seniha Sultanı da Mahmut Celâlettin Paşaya nişanlamağa karar vermişti. Bu haber Dolmabahçe, Beylerbeyi ve Yıldız Saraylarında büyük bir neşe yaratmış, bunu Behice Sultana ilk bildiren de ablası Refia Sultan olmuştu :

«Benim canım karındaşcığım,

Dünkü günü kalfamdan bir müjde tezkiresini aldım. Maalinde sürurun derecesini tarif etmek için tabakalar dolusu kâğıdlar karalamış olsam yine istediğim gibi arz-u beyana muktedir olamıyacağıma kalbim şahadet etmekte olduğu cihetle tatvil-i kelâmdan sarf-ı nazarla ihtiyarî ihtisar eyledim. Heman Cenab-ı Hak, hakk-ı âlinizde müteyemmen ve mübarek eyleyüb bis-sıhha ve'l-âfiye tamamına erişmek ve cümlemize dahi didar müşahedesiyle müşerref olmak nasib ve müyesser eyleye, âmin. Hâmid Bey'in huzur-ı padişahiye kabul olunmasından bu cihetle dilhah-ı âliyeniz üzre mesrur olduğunuzdan Huda bilür nasıl sevindiğimi. Benim nâkıs kalemim ve lisanım değil, bütün dünyadaki eşya lisana gelse de hep bir ağızdan söyliyecek hep bir elden yazacak olsalar yine zerresini arz ve ifade etmekte âciz kalurlar. Cenab-ı Hak rahmeten lil'âlemindir heman kullarına muradını böylece ihsan idüb isteyenleri kavuşturacağı gibi, istemiyenleri dahi ayırmak nasib eyleye, âmin.

Fi 17 muharrem (1292)
Refia»

BEHİCE SULTAN ÂŞIK

Behice Sultan, Abdülmecit'in kızlarındandı. III. ikbali Nesrin Hanımdan doğmuştu. Kardeşi Seniha Sultan gibi genç yaşta iken evvelâ annesini sonra da babasını kaybetmişti.

Yaşı 27 yi bulmuş, hâlâ evlenememişti. Çünkü hasta idi. Daimî surette doktorlar tarafından tedavi ediliyordu. Hastalığı da babasınınki gibi veremdi. Çok hassas, kıskanç ve sinirli idi.

Hâmit Beyi bir törende görmüş ve sevmişti. Hâmit Bey, Halil Hâmit Paşanın torunu idi. O zamanki İstanbul'un yakışıklı ve çapkın delikanlılarından biriydi. Behice Sultanın aşkı kısa zamanda saray çevresinde duyulmuş, dedikodusu dillerden düşmez olmuştu.

Hâmit Bey de Behice Sultanı sevmiş, aralarında muhabere bile başlamıştı. Ateş bacayı sarmıştı. Dedikodular Abdülaziz'in kulağına kadar gitmişti. Padişah, bu dedikoduları önlemek için sultanları evlendirmeğe karar verdi ve tahttan indirilmeden bir kaç ay önce de nişanlarını yaptı.

Hâmit Bey, nişandan sonra, Behice Sultanın kız kardeşlerini ziyaret ediyor, gönüllerini alıyordu. Bu arada Behice Sultanın ablası Refia Sultanı da ziyarete gitmişti. Bu ziyarette Refia Sultanın konağı yerinden oynamış, ustalar, kalfalar ve cariyeler pencerelere üşüşerek yeni damadı doya doya seyretmişler, şerefine oyunlar oynamışlar, türküler söylemişlerdi :

Bunun üzerine Refia Sultan kardeşine şu mektubu yazmıştı :

«Benim canım karındaşcığım,

Cuma günün ahşamı odamda Âvazdil Hanım ve Sırniyaz cariyenizle birlikte oturur iken baş ağa bendeniz kapuyu açub elinde bir cevab içeruya girdi. Gördüğüm gibi hemşiremden mi geldi diye sual ettiğimde ağa bendeniz dahi, «Hayır efendim, Hâmid Beyefendi geldi bu tezkereyi hâk-i pâyinize gönderdi» deyince sevincimden heman kalkub iki sene mukaddem Sitti'nin oynadığı tavşan nâmelerinin bâki kalanlarını oynıyarak elinden kavradım. Artık bizde olan sevinci sormayın, odada bir kıyamettir koptu. Âvazdil Hanımla, Sırniyaz, davul havasına kadar tekmil oynadılar. Ne ise uzatmıyayım, tezkire-i âlilerini acele açub dide-i meserretle mutalâa eyledim. Meal-i mezayesi ma'lûmum oldukda Acemin hakk-ı sınavıranemde izhar buyurdukları nüvaziş ve iltifatlarından dolayı o anda kesb etmiş olduğum süruru ta'rif kabul etmez derecede buldum ve teşriflerine dahi fevkalâde memnun ve müteşekkir oldum. Bununla beraber dilhahlarının arzu ettiği bir şerefe nailiyetlerini gördükçe bu veçhile hakkım olmadan bir takım teşekkürler ile beni nihayet derecede mesrur ettiklerine artık ne deyeyim benim lisanım, benim kalemim değil, bütün dünyadaki eşya lisana gelse de hep bir ağızdan söyliyecek hep bir elden yazacak olsalar bu işin karındaşımın ve Acemin dilhahı üzre olduğun benim ne kadar memnun olduğumun zerresini ifade edemezler. Huda bilür, o derecede hazzettim hemen Cenab-ı Hak hakk-ı âlinize hayırlı etsin. Benim canım karındaşçığım ah dünkü telâşımı göreydiniz billâh sevincimden hiç değilse belki on def'a dışarıya kahve çıktı mı deye nerdiban başına koştum. Ne ise kahvenin çıktığını haber aldıktan sonra eniştemi görmek için hazinedar ustanın odasına gidüb köşe penceresinin önünde oturdum. Hazinedar ve Çeşnigir ustalar Âvazdil, Sırniyaz, Melek cariyeleriniz takımı hep odada mevcut idik. Acemin baş ağa bendenizle, iskeleye çıktılar. Paşa dairesine doğru giderler iken dayanamayub hemen camı açmak zahmetini ihtiyar ederek Allaha çok şükürler olsun ki bu günleri gördük. Billâh sevincimden ne söyliyeceğimi bilemiyorum dedim. O da karşuluk olmak üzre merhumların Göksu'da Yusuf Cemil'e ettikleri temennanın aynı olarak birbiri ardınca iki temenna etti, gitti. Cenab-ı Hakkın karındaşıma olan bu lûtuf ve ihsanına cümlemiz bir ağızdan teşekkürler eyledik ve Aceminde pek ziyade beğendik, billâh politika değil, üzerine eski halinden daha ziyade bir güzellik ona da ilâve olarak ağırlık ve mahcupluk gelmiş. Heman Cenab-ı Hak an karib-üz-zaman velime cemiyetinizin müşahedesiyle cümlemizi mesrur etsün. Efendim Aceminin cevabına karşuluk bir tezkere yazdım, fakat Hak bilir ki, pek ziyade utanarak ve sıkılarak yazdım. Zarfı da kapamadık. İşbu tezkeremle leffen takdim eyledim. Sehiv hatasına nazar buyurmalarını ve kendusuna takdim buyuruldukda böylece beyan ve iş'ar buyurulmasını rica ederim. Büyük Kalfaya arz-ı hulûs ve dualar ederim. Âvazdil Hanım hâk-i pây-i veli nimetlerinize yüzünü sürüyor. Vallahi efendim hemşireniz nasıl namzetlik müjdenizi verdi ise ne derecede memnun olduğum ta'rif edemem. Haddim olmıyarak tebrik yazmak istedi isem de gine cesaret edemedim. Hâmit Bey'i de gördüğüm gibi heman koltuğa girecek gibi geldi de kendimi Kuru Çeşme sarayının penceresinde zannettim, o kadar sevindim, Allah o günleri de göstersin. Bir de teşrif buyurdukları günü kayıklarında Nurullah Bey'in eski misafirlerinden biri var ki, arslancığım acaba bu misafiri bu vakta kadar nereye saklamış idi, diyor. Cümle cariyeleriniz hâk-i pây-i veliyyü ni'metlerinize yüzlerini sürüyorlar. Ve büyük Kalfanın dahi ellerinden öpüyorlar, haddimiz olmıyarak dikişler isteriz doyu rica ediyorlar.

Fi 7 Safer (1292)
Refia»

SENİHA SULTAN — Seniha Sultan, devrinin en şık giyinen sultanlarından idi. Onun kıral ve imparator kızları gibi yaşadığını gösteren delillerden biri de mektuplarında kullandığı lüks zarf ve kâğıtlardır.

Behice ve Seniha Sultan kısa bir müddet sonra evlendiler; saadete kavuştular. Behice Sultan Kuruçeşme sarayına yerleşmiş, uğrunda ıstırap çektiği Hâmit Beyle yaşamağa başlamıştı. Mesut günler uzun sürmedi. Evlilik hayatının 13 üncü günü öldü. Nâkşidil Valde Sultan türbesine gömüldü.

(Devamı gelecek sayıda)

RAHLE — Abdülmecit, çocuklarının derse başlama törenini yaptırmakla kalmamış, bu törende kendisi de bulunmuştur. Rivayete göre Seniha Sultan kitaplarını bu nefis rahlenin üstüne koyar, derslerini hazırlarmış. Seniha Sultan, Abdülmecit'in geç evlenen kızlarından biridir. Evlendiği zaman kendi 25, kocası 23 yaşındaydı...

SİGORTA
Poliçelerinizi
yaptırmadan evvel

SEMİH
TUĞLU

yu mutlaka
HATIRLAYINIZ

★

Galatasaray
Telefon
441897 ★ 446096

PARİS'DEKİ GENÇLİK BALOSU

Geçenlerde Paris yakınındaki tarihî Versailles Sarayı'nda tertip edilen bir balo-da genç Fransız ve Amerikan kızları Paris sosyetesine takdim edildiler...

İKİ DÜNYA KOLKOLA — Fransa'da bu baloya «Gençlik Balosu» ismi veriliyor. Gayesi yüksek sosyeteye mensup gençleri birbirleriyle tanıştırmak. Resim, genç kızları, balodan evvel, kol kola Paris sokaklarında dolaşırken göstermektedir.

UÇAKLAR DOLUSU — Amerikalı genç kızlar sırf bu balo için, Atlantik ötesinden uçaklarla gelerek Paris'in Orly hava alanına indiler. Aynı anda Paris sosyetesine bağlı yakışıklı gençlerin kalbleri bu ilk balolarının heyecanı ile çarpıyordu.

AYNI DEKOR, BAŞKA İNSANLAR — Kırallık günlerinin azameti, Versailles Sarayı'nın büyüleyici havası içinde yeniden dile geldi. Ama, şu farkla : Sayısız gönül macerası ile dillere destan olan Madame de Pompadour yerine, o gece aynı merdivenlerden yirminci yüzyılın mâsum bir dilberi iniyordu...

İLK GÖZ AĞRISI MI? — Amerikan Basın Kıralı'nın 19 yaşındaki güzel torunu Joanne Hearst, bütün gece boyunca Fransız St. Gyr Askeri Okulu öğrencilerinden Pierre Chevassu ile dansetti. Gecenin kıraliçesi ilân edilen Joanne'un acaba bu genç ilk göz ağrısı mı idi?

TARİHTEN BİR YAPRAK — O gece Versailles Sarayı «Güneş Kıralı» on dördüncü Louis'nin efsanevi eğlence gecelerini hatırlatıyordu. Su gibi akan şampanyalar içildikten sonra sarayın dillere destan parkında tertiplenen, su ve ışık oyunları iki dünyanın misafirlerini âdeta büyüledi.

BUCKINGHAM VE VERSAILLES — Paris'teki «Müptediler Balosu» Londra'nın Buckingham sarayında tertiplenen balolar örnek tutularak yapıldı. Bin çiftin katıldığı bu gece de Fransa'yı Paris yüksek sosyetesinin seçkin iki yüz dilberi temsil etti. Gençlerin çoğu yirmisine bile varmamıştı.

SABAHA KARŞI — Versailles Sarayı'nın «Orangerie» kısmında tertiplenen büyük balo, bir çekingenlik havası içinde başladı. Çoğu ilk defa olarak böyle bir geceye katılan gençler tanıştırma merasimi esnasında mahcubiyetten kıpkırmızı kesildiler. Ama, saatler ilerledikçe iş değişti. Sabaha karşı, ağır başlı kadrillerin menüe'lerin, Viyana valslerinin yerini geniş halk kütlelerinin eğlence vasıtası olan Cha-Cha-Cha ve Be-Bop dansları aldı. Tabii içilenler şişede durduğu gibi durmıyacaktı...

İKİ NESİL — Bazı titiz ana, babalar ne olur ne olmaz diye çocukları ile birlikte baloya katıldılar. Gençler neşe içinde eğlenirlerken onlar da bir köşede oturuyorlardı.

Geçenlerde, Isviçre'nin Luzern Kanton'undaki Rotsee gölünde çok iyi hava şartları altında milletlerarası kürek yarışları yapıldı. Üstteki resim, İtalyanların kazandığı sekiz tek yarışından heyecanlı bir anı, yandaki de, iki çifte yarışını kazanan Berlin Kürek Kulübü'nün şampiyonlarına kupa verilirken gösteriyor. Yarışlara katılan Türk ekipi derece alamamıştır.

İSVİÇRE'DE KÜREK YARIŞLARI

Hayat'ın hikâyesi

Beş Dakikaya Kadar

YAZAN: MARIAN GAVIN — ÇEVİREN: AYKUT GÖRKEY

UYAN bakalım bay Hughes! Önce şu gazeteyi kaldır, kendini yukarıya doğru çek, doğrul hele. Miskin miskin yatacağına otur, gözlerini aç da, ne renk olduklarını görebileyim.

Ne kadar gariptir Bay Hughes, yedi senedir evliyiz, gözlerinin hakiki rengini bilmiyorum. Yeşil mi? Mavi mi? Gri mi?

Rica ediyorum Bay Hughes, uyan artık. Odada tehlikeli bir şeyler var. Hissetmiyor musun? Dişi bir kaplan var. Bir zamanlar... kaç ay, kaç yıl oldu bilmem... küçük bir kaplandı. Onu tıpkı bir kedi gibi kucağına alabilir, gece yarısı kapının önüne bırakabilirdin. Halbuki şimdi büyüdü. Artık o, senden bile kocaman. Beni ürkütüyor.

Eminim ki şimdi uyansan, onu sen de görecek ve dehşet duyacaksın. Hem uyanacak olursan, gitmiyecek. Daha doğrusu, gitmez zannediyorum.

Dinle beni Bay Hughes! Hakikaten uyanmalısın. Odanın içinde üç aşağı, beş yukarı dolaşan bu dişi kaplan tehlikeli birşey. Hele sofra kalktıktan, çocuklar yatmıya gittikten sonra, gecenin içinde ikimiz baş başa kalınca... Gecelerin ikimize ait olması lâzım Bay Hughes ama, ben senin şu tembel uyuklamalarından, televizyonda boks maçı seyretmelerinden bahsediyorum. Şu bizim muhteşem gecelerimiz! Rahatını bozacağıma hakikaten müteessirim, fakat kaplan var! Evet tehlikeli ama, sessizlik çok daha tehlikeli. Çünkü, görüyorsun, o kaplan benim!

Bir kaplanla evlendiğini bilmiyordun, değil mi? Tabii, haklısın. İşin tuhafı, o zamanlar, kaplan olduğumu ben de bilmiyordum. Olacağım, daha doğrusu senin yapacağın aklıma gelmezdi. Bunu şimdi, sana bakarken farkettim. Kendimi müthiş yırtıcı hissediyorum uyuyan koca! Halbuki yedi sene önce, hattâ bu sabaha kadar sadece senin munis eşindim ben.

Doğru, bugün evlenme yıldönümümüz. Candan tebrikler Bay Hughes. Ne olur konuş biraz, ağzın açık uyuma karşımda. Küçük bir çocuk gibi uyuyorsun. İzdivacının yedinci yıldönümüne gelmiş koca bebek. Evlendiğimiz günü unutmadım. Bana karşı biraz sevgin olsaydı, sen de unutmazdın.

Ama ne ehemmiyeti var ki? Kaplanlara sevgi lâzım değildir. Kaplanlar sevişmezler. İşte bunun için tehlikelidirler. Oh hayır, hayır seni sitem ederek bıktırmak niyetinde değilim. Seni haykırarak, parçalıyarak uyandırmalıyım.

Biliyorum, uyanınca «Şekerim, yıldönümümüzü unuttuğuma müteessirim» diyeceksin. Sonra beni yarım yamalak öpecek, sigara aramak üzere sokağa fırlıyacaksın. Dönüşte belki bir kutu şekerleme ile bir şişe kolonya getirirsin. Geçen sene o kadarını akıl edebilmiştin.

Fakat bu sene böyle olmıyacak Bay Hughes. Bu sene bağırmıyacağım, ağlamıyacağım. Bu şekilde elde edilen şeyler, saadet getirmiyor. Hediyeden bahsettiğimi zannetme sakın. Evlenme yıldönümümüzü yedi senede yalnız bir kerecik olsun, kendiliğinden hatırlıyabilseydin!...

Fakat hayır! Artık çok geç. Karşında gayet sakin oturuyor, seni seyrediyorum. Kocaman ayakların var. Ellerini göbeğinin üstünde kenetlemişsin. Göbeklendiğinin farkında mısın acaba? Ya bu mâsum delikanlı suratın? Sende ne buldum dersin Bay Hughes?

Karşılaşmamızın üzerinden zaman geçti. Çok uzun bir zaman. Hâfızamı biraz zorlayınca, daha dünmüş gibi geliyor bana. Buna rağmen artık eskimiş bir hâtıra, soluk bir hayal, anlıyor musun? Sen değil Bay Hughes, tamamen değişik birisi bahis mevzuu idi.

Üniversitenin bahçesinde ıslıkla bahar melodileri çalan aşk tanrısı sen olamazdın. Flütünle, o bahar melodilerini nerede bıraktın? Ebedî bir aşktan bahseden şarkın nereye gitti?

Bana, daima diyordun. Yahut bunu söyliyen bendim. Nasıl olursa olsun, hani başka evliler gibi olmıyacaktık? Hani kızkardeşinle Bostonlu enişten gibi her sene ayrı ayrı tatil geçirmiyecektik? İşitiyor musun? Ayrı tatil!... Benden bir an bile uzak kalmıya asla tahammül edemiyeceğini söyliyen sen değil miydin?

Şu anda kimbilir hangi düşünceler içindesin Bay Hughes! Ne rüya görüyorsun ki, çehrende böyle yılışık bir tebessüm var? Yoksa hafif bir mide ağrısı mı çekiyorsun?

Biliyor musun, önce hiç böyle düşünmemiştim. Hâlâ ümitliydim. Evet, hem çok ümitliydim. Sofradaydık, yalnızdık. Çocuklar çoktan yatmışlardı. Tavuk kızartması, yeşil salata, muazzam bir pasta, en güzel elbisem. Ve sen!

Mütemadiyen gülüyor, «Ne güzel» diyordun.

Ama gözlerinde değişik bir aydınlık görmem pek kısa sürdü. Bir ara boyunbağını gevşettiğini, saçlarının iki haftadır berber yüzüne hasret kaldığını da unutmuştum.

Zannediyordum ki yemekten sonra sokağa fırlıyacak, bana güzel birşeyler getirecek «Mesut bir yıldönümü» temenni edeceksin. Sonra beraber gezmeye gideceğiz.

Yok yok, gezmeye gitmesek de olurdu. Para israf etmeni istemezdim. Sadece hatırlasaydın, yeterdi!

Otomobilin yağını değiştirmek, sigorta ücretini yatırmak, Marilyn Monroe'nun bir filmini görmiye gitmek bâbında hâfızana diyecek yoktur. «Aşçı - hizmetçi - çamaşırcı ve çocuklarının annesi» kadını hizmetine aldığın günün yıldönümünü hatırlamanı istemek fazla insafsızlık mıdır dersin?

Evet anlıyorum, böyle bir istek fazladır Bay Hughes. Artık çok iyi anlıyorum. Sana kısa yazılmış bir mektup bırakırsam, sükûnet bulacağım galiba. Beni artık sevmiyorsun. Sevsevdin ben burada ıstırap çekerken, uyuklamazdın.

Bana her zaman «Aramızda bir nevi telepati var» diyordun. Yahut bunu söyliyen bendim. Ehemmiyeti yok. Aramızda telepatiden daha kuvvetli şevler de vardı. Hiç konuşmadan, birbirimizi anlıyabilirdik. Hiç unutmuyorum, bir gün «Aramızdaki telepati biterse, herşey bitti demektir» demiştin. Tabii ben böyle bir şeyin hiç olmıyacağını düşünmüştüm. Halbuki yanılmışım Bay Hughes. Aşkımız tehlikededir, lütfen dikkat. Buz tabakasına sıkışan bir balık gibi, dondu aşkımız. Onu kim öldürdü? Sen, bay Hughes.

Fakat birşey daha var. Elindeki son fırsat. Ya beş dakikaya kadar uyanıp yıldönümümüzü kutlarsın, yahut bir daha dönmemek üzere gidiyorum ben... Öyle ya, hiç olmazsa terkedeyim seni!

Uyan Bay Hughes ve kaplan karını derhal uzaklaştır bu evden. Yoksa dört dakika kırkbeş saniye sonra, evliliğimizden hiçbir şey kalmıyacak, haberin olsun!

Rica ediyorum Bay Hughes, çok ciddi konuşuyorum. Üç buçuk dakikaya kadar «Aşçı - hizmetçi - çamaşırcı» karını kaybedeceksin. Dünyanın en iyisiyim demiyorum ama, benimle bir anlaşma imzalamıştın. Ben karınım senin Bay Hughes. Eğer iki dakikaya kadar uyanmaz ve bana «Yıldönümümüz kutlu olsun, karıcığım.» demezsen bir daha dönmemek üzere çıkıp gidiyorum. Yahut... elbiselerimi ve çocuklarımı almak için bir kere daha eve geriye dönerim.

Tabii çocuklarımı da götüreceğim. Onları bırakacağımı mı zannediyordun? Oh hayır. Gündüz çocuk yuvaları var ama, gece ne olacak? Senin ne ağır uykun var bilirim. Çocuklar boğulsa duymazsın.

Seni bırakamıyacağımı zannediyorsun değil mi? Hem nereye gideceğim? Hangi parayla?

Ailemin yanına giderim. Onlara durumu nasıl izah etmeli bilmem. O eski kafaları ile bir izdivacı ancak dinamitin parçalıyacağına inanırlar. Buna rağmen beni güler yüzle karşılıyacaklardır, eminim. Ben istemediğime göre de, kapıları senin yüzüne kapanacaktır. Zaten beni aramıya gelecek değilsin ya. Karakterini iyi tanırım senin.

Ya para meselesi? Zengin sayılırım Bay Hughes! Çantamda bir haftalık ev masrafından birikmiş para var. O da biterse çalışırım. Hatırlıyor musun, Ricky doğuncaya kadar Bay Hewitt'in yazıhanesinde çalışıyordum? Ama nereden hatırlıyacaksın. Hem sen zaten neyi hatırlarsın ki!...

Çok müteessirim, fakat müddet doldu Bay Hughes. İster inan, ister inanma, çok müteessirim. Gidiyorum artık. Bu ev, bu odalar kimbilir ne olacak... Herhalde evi kapatır, annenin yanına gidersin. Doğrusu, yokluğunu hissedeceğim. İyi mi yapıyorum, fena mı bilmem. Gitmeliyim. Babamı gönderir, çocukları aldırırım. Beni onlar anlıyacaklar, sen anlıyamıyacaksın. Fakat eminim ki gelecek sene, evlenme yıldönümümüzü hatırlıyacaksın!

Çok garip, ama seni tam bırakacağım sırada, divanın üstünde müdafaasız, zavallı bir hal alıverdin. Beni çok anıyacaksın galiba. Ne de olsa, zaman zaman, hele uyumadığın zaman, güzel vakitlerimiz olmuştu...

Biliyor musun, seni öpmek geliyor içimden. Yok yok, fikir değiştireceğimi zannetme Bay Hughes... ama, doğrusu bir zamanlar sevdim seni. Yahut sevdiğimi zannettim. Mesut rüyalar Bay Hughes...

İşte, hafifçe öptüm yanağından. Uyanıyor musun acaba? Evet, evet uyandın. Yeşil hâreli gri gözlerinle yüzüme bakıyorsun. Şaşkın bir halin var...

Oh Bay Hughes, beni öyle kucakladın ki, kucağındaki gazete aramızda ezilip kaldı. Şimdi de öpüyorsun... Halbuki ben... hakikaten gitmeliyim!... Çok heyecanlı birşey bu Bay Hughes... nefis birşey!...

Viski mi?... Evet, biraz olacaktı. Kimbilir nereye koydun. Kadeh mi tokuşturalım dedin?... Peki, ama neden? Nereden geldi aklına bu?... Sebep yok mu?... Demek içinden geliyor!...

Yani, evlenme yıldönümümüzü ben de unutayım mı? Öyle ya, yıldönümü de ne demekmiş. Sadece takvimde basit bir tarih!

Ne için kadeh tokuşturacağımı tahmin et bakalım Bay Hughes! Senin için! Senin şerefine! Uyusan da, uyumasan da aramızda telepati var... Söylediklerime gelince... unutalım onları!

Ya kaplan?... Oh, eğer kaplan olmasaydım gitmiye karar vermiyecek, giderken seni öpmiyecektim. Sen de uyanmıyacaktın.

İşte, nihayet buldum. Al viski şişeni Bay Hughes, bütün sevgimle!

OKUYUCU MEKTUPLARI

Zonguldaktan Sezer Ürer yazıyor :

«1, 22, 57, 47 numaralı sayıları bulamadık. Sizden temini kabil mi ?»

47. sayı var, fakat diğerleri maalesef bizde de yoktur.

■

Ankaradan S. B. yazıyor :

«Bir odanın içinde duvar halıları üzerinde ve fotoğraflarda insan resimleri varken namaz kılmak caiz midir ?»

Bazı dinlerde insan resimlerini (Hâşâ) Tanrı sayarak taptıkları için ve bu gibi resimlerin karşısında tapındıklarından müslümanların resim karşısında namaz kılmamaları adet olmuştur. Esasında bir mümin ibadetini yaparken sıtk ve hulûs ile kalbini Allaha bağlar ve etrafındaki eşyanın hiç bir tesiri ve kıymeti olamaz. Ama siz ibadetinizin selâmetinden şüphe ederseniz namaz kıldığınız yerin kıble tarafında böyle resimler bulundurmazsınız. Odada resim bulunmasının hiç bir mahzuru yoktur.

On arkadaş namına A. Tüzün yazıyor :

«1 — Saçları hergün fırçalamak doğru mudur ? 2 — İstanbuldaki meşhur cildiyecilerin adresini istiyoruz. 3 — Saçlar için hangi sabun ve briyantin zararlıdır ? 4 — 63. sayınızdaki Hayat Doktoru sütunundaki ilâç formülleri ne içindir ?»

Doktorumuz diyor ki : 1 — Saçları hergün fırçalamak faydalıdır. 2 — Böyle bir adres vermekte mazuruz. 3 — Sabun ve briyatin markası tavsiye edemeyiz. 4 — Yazının başlığında vardı : Saç kepeklenmesi için.

■

Bursadan Fahri Çak yazıyor :

«Sinemayı hayatımdan daha çok seviyorum, ne için ?»

Birçok genç sizin gibi sinemaya fazla düşkündür. Daha itidalli hareket etmeniz yerinde olur. Sorduğunuz adresi bilmiyoruz.

■

İstanbul'dan Reşat Aydın yazıyor :

«1 — Gece uykuda geziyorum. Bunun önüne geçemiyorum, ne yapayım ? 2 — Çalıştığım fabrika yerli su sayacı yapıyor, buna dair bir röportaj yapılamaz mı ?»

1 — Bu kadar mühim bir rahatsızlığı bir an evvel tedaviye çalışmanız gerektir. Asabiye mütehassıslarına gidiniz. 2 — Röportajları okuyucularımızın alâka ve arzularına göre ayarlıyoruz.

■

Giresundan Aysel Pamuk yazıyor .

«1 — Mason ne demektir ? 2 — Hayatın içindeki bütün resimleri renkli basmanız mümkün değil mi ? 3 — Aysel isminin mânası nedir ?»

1 — Masonluk veya farmasonluk dünyanın her tarafına yayılmış, az çok gizli mahiyeti, kendisine mahsus sırları olan ve insanlar arasında din ve milliyet farkı gözetmeden, insanları birbirine sevdirmeğe çalışan bir teşkilâttır. 2 — Her resmi renkli basmak için renkli filimlerini elde etmek ve her renk için makinede ayrı bir silindir ayırmak lâzımdır. Siyah, beyaz ve renkli sahifeler renk alan silindirlere göre ayar edilir. Aynı zamanda bu mecmuanın maliyetini pek fazla yükseltir. 3 — Aysel'in mânası 60. sayıda «İsimlerin mânası» sütununda verildi.

Salihliden Mahmut Kutlu yazıyor :

«Bay Tekin ve arkadaşlarının serüvenlerini naklederken niçin Türkçe isimler koyuyorlar ? Merak ettiğim için size soruyorum.»

Bazı eserleri şahıs, hattâ yer isimlerini yerli dile çevirmeğe adapte etmek derler. Bu şekildeki tercümelerle eseri daha yakınlaştırır ve ısındırırlar. Sebep bu.

■

Elâzığdan Ali Mehmetler yazıyor :

«1 — Annesi musevi olan okuyucunuzun adresini istiyorum. 2 — Yüzümde nokta nokta çiller oluyor ne yapayım ?»

1 — Okuyucu mektupları sütununda bahsettiğimiz o okuyucumuzun adresi bizde yoktur. 2 — Çillerin mahiyetini bilmek ve görmek lâzım. Bir cilt doktoruna görününüz.

■

Yozgattan Turgay Betil yazıyor :

«Size çizdiğim karikatürleri gönderiyorum. Fikrinizi öğrenmek istiyorum.»

Güneş lejantlı karikatürünüz fena değil. Daha sevimli ve güzel resim yapmağa çalışınız.

■

Bülent Çay, Salihli Kement Sokak 16 dan yazıyor :

«Kabataş Lisesinden arkadaş olduğum Selçuk Emrenin adresini arıyorum. Gazetecilik yapıyormuş.»

Adresinizi neşrettik. Tahmin ederiz ki eski arkadaşınız size mektup yazar.

HİLKAT GARİBESİ — Gönen'in Tuzakçı köyünde üç gözlü, üç burunlu bir buzağı doğmuştur. Okuyucularımızdan A. Ş. Kutlugan'ın yolladığı yukarıdaki fotoğrafta bu hilkat garibesini, sahibi İdris Taşpınar'la birlikte görüyorsunuz.

Okuyucularımızdan Mehmet Özkasım yazıyor :

«Yağlıboya ve suluboya resim yapmasını öğrenmek istiyorum. Hayat mecmuasında, birkaç sayıda bunun tekniğini veremez misiniz ?»

Resim yapmak tahsilden çok kabiliyet işidir. Yaradılışta istidat yoksa hevesle, çalışmakla elde edilemez. Bu uzun bir tahsil, aynı zamanda pratik işi olduğu için Hayat mecmuasında izah etmemiz mümkün olamaz. Bilhasa boya kullanmak için mutlaka iyi bir ressamın yanında bulunmak, uzun zaman tatbikat yapmak gerekir.

Hayat

4 üncü cilt kapakları satışa çıktı...

90 ıncı sayısiyle mecmuamızın «4 üncü cildi» tamamlanmıştır. «65 - 90» numaralı 26 sayıyı ihtiva eden dördüncü cildin :

Sadece cilt kapakları	**3,5 lira**
Komple ciltli olanı	**30 liradır.**

Okuyucularımızdan mektupla sipariş verirken cilt kapağı mı, yoksa komple cilt mi istediklerini sarih bir şekilde belirtmelerini rica ederiz.

SİPARİŞ YERLERİ :

Divanyolu, Klodfarer Cad. No. 7. Galatasaray Meydanı, Doğan Kardeş Mağazası — İstanbul.

HAYAT ÇOCUĞU

Resimde görülen Meliha Kunt adlı sevimli yavru bugün hayatta olmasını HAYAT'a borçluymuş. Annesi ile babası Hayat mecmuasındaki aşk hikâyelerini okuyarak, aşki cümlelerin altını çizerek birbirlerine ilân-ı aşk etmişler. Evlenmişler ve bir yavruları dünyaya gelmiş. Şimdi bu şirin çocuk, HAYAT mecmuasının 1 numaralı yırtıcısıymış. Henüz okuma yazma bilmediği için mecmuayı yırtmasını mazur görmeli. Hele bir harfleri söksün, HAYAT'ın bir numaralı okuyucusu olması işten bile değil !...

Yıldızınız diyor ki...

(1 AĞUSTOSTAN 7 AĞUS. A KADAR :) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Telâş eder görülüyorsunuz. Belki bir bakıma buna hakkınız var. Düşünceleriniz sizi yanıltmıyacaktır. Mesleki bakımdan yapmak zorunda olduğunuz teşebbüsleri geç bırakmamalısınız. Bir habere sevineceksiniz.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Sıhhi durumunuz normal görülüyor. His hayatınız uzun zamandan beri bu derece hareketli bir vaziyete gelmemişti. Pek yakında kısa bir yolculuk yapabilirsiniz. Mesleki durumunuz her zamankinden daha iyi.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Kendinizi her zamankinden daha zinde ve hareketli hissetmeniz uzun zamandır üzerinize ağır bir yük gibi binmiş olan bir meseleyi halletmiş olmanızdan dolayıdır. Yeni bir arkadaşlık olabilir. Sıhhatiniz iyi.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Aldığınız haberlere sıkılabilirsiniz ama bu tamamen geçici bir şeydir. Bazı hâdiseler insanın sadece bir an için canını sıkar bunu unutmayınız. Bu haftanın sonunda kısa bir tatil yapabilirseniz faydalı olur.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Her zamankinden daha sinirlisiniz. Bir arkadaşınız daimi olarak sizi kontrol ediyor. Yapmak zorunda olduğunuz bazı mükellefiyetleriniz var. Çalışma temponuz normal. Maddi durumunuz düzelebilir...

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Teşebbüs için en iyi zamanı seçmelisiniz. Muvaffakıyet nisbetiniz hayli yüksek olacaktır. Biri tarafından uzun zamandan beri düşünülüyorsunuz. Aslında siz de ona karşı lâkayt değilsiniz. Sıhhatiniz normal.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Lüzumsuz yere canınızı sıkacak hâdiseler yaratmayınız. Sizi tenkid etmek için bekliyenler var. Normal olarak çalışmalarınız kifayetli. Hafta sonunda bazı arkadaşlarınız size gelebilir. His hayatınız iyi günlerde.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Mâni olmak istediğiniz şey kendiliğinden ortadan kalkabilir. Malî bazı sıkıntılar içinde olduğunuzu zannediyorsunuz. Halbuki çok yakında bunlardan eser kalmıyacak. Bazı değişikliklere doğru ilerliyorsunuz...

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Bazı bakımlardan normal hareket etmiyorsunuz sayılır. Hislerinizin karışmaması lâzım gelen şeyler olabilir. Üstleriniz tarafından dikkatiniz çekilecek. Sıhhatinize dikkat etmeyişiniz başınıza işler açabilir.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Âni kararlar hiçbir zaman lehinize olmuyor. Düşünerek hareket etmenin ne kadar lüzumlu olduğunu unutmayın. Şahsi kanaatleriniz çok zaman isabetli oluyor. Münakaşalara girerken hazırlıklı olmalısınız.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Arkadaşlarınızla daha iyi geçinmenin çarelerini araştırmalısınız. His hayatınız hiç de iyi günlerde değil. Çalışma hayatınızda normal randımanı vermeniz için gayret göstermeniz lâzım. Sıhhatiniz düzelecek.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

İstikbaliniz garip bir şekilde ışıldıyor. Bir arkadaşınızla samimiyeti arttırmışsınız. His hayatınız normal görülüyor. Sıhhatinize ihtimam etmelisiniz. Meslekte daha iyiye ulaşmak için gayret göstermelisiniz.

Amerikan modası

BRÜKSEL'DE

Amerikan «Vogue» moda müessesesi 1958 sonbaharı için hazırladığı kreasyonlarını, Avrupanın çeşitli memleketlerine mensup güzel mankenlerle teşhir etmektedir. Amerikan paviyonuna gelen ziyaretçilerin büyük bir alâka ile karşıladığı bu, günlük defileler, Brüksel'e giden moda muharririmiz Süavi Sonar tarafından tesbit edilmiştir. Okuyucularımızın da alâkasını çekecek olan modeller bu sayıdan itibaren iki haftalık bir seri halinde devam edecektir.

Naylon — Üzeri renkli çiçeklerle emprime edilmiş naylondan bir elbise ve onun altında uçları bir karış enliliğinde dantelli gene naylondan bir jupon vardır. Modelde yaka ve kol bulunmamaktadır. Beden düz, etek bol, kabarık ve kısadır. Belinde gene kendi kumaşından yapılmış ince bir sentür vardır.

İki çeşit — Yukarıda, Brüksel Sergisi'nde teşhir edilen Amerikan modasına ait iki örnek görülmektedir. Sağdaki günlük elbisenin yuvarlak yakası, düz bedeni, plili kısa eteği ve belin aşağısında ince bir kemeri vardır. Soldakinin bedeni düz, eteği pensler vasıtasile kabarıktır.

Rahat — Son zamanlarda Amerikalı hanımlar pratikliği ve rahatlığı bakımından gündelik kıyafet olarak pantolonu tercih etmektedirler. Yanda bu sezonun Amerikan modası bir pantolon ve bulûz görülüyor. Havlu kumaşından yapılmış olan bulûz spor yakalı, kısa japone kollu ve bol bedenlidir. Beyaz keten pantolonun paçaları kısa ve dardır.

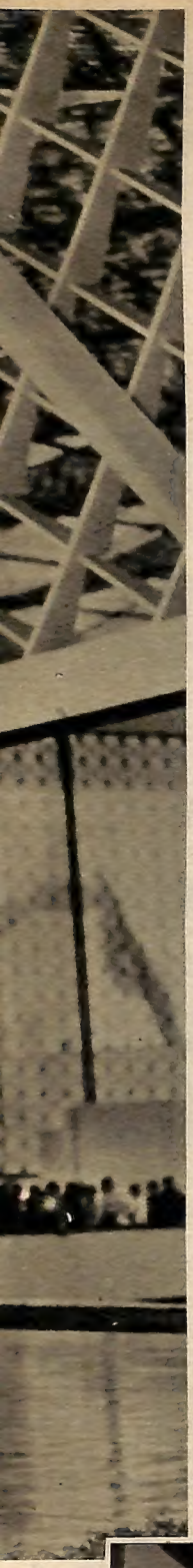

Çiçekli — Mavi zemin üzerine çeşitli renklerde çiçekler emprime edilmiş olan bu modelde de eskinin tesiri bâriz şekilde görülmektedir. Yaka ve kol yok. Beden düz olarak kalçanı naltına kadar iniyor. Plili etek boyu diz hizasındadır.

Cepkenli — Üst kısmında cepken varmış hissini veren model, en çok beğenilenlerden biri olmuştur. Yaka yuvarlak, kol yok. Beden robalı ve pensli, etek belden plilidir. Elbisenin hususiyeti, öndeki siyah kadife düğmeler ve par-

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Galip +

Arapça olan bu erkek ismi yenen, üstün olan demektir. Adaşlar arasında bulunan Mehmet Sait Galip Paşa II. Mahmut devri Sadrazamlarındandır. Elçilikle Fransaya gittiği zaman en güzel sefaretnamelerden birini yazmıştır. Küçük bir de divanı vardır. Divan Şairlerimizin başında gelen Şeyh Galip Dede mevlevi idi. Hüsn-ü Aşk adındaki eseri eski edebiyatımızın şaheserlerindendir. Bir de divanı vardır. Şu beyit Galip Dedenindir :

«Bir gün olursun iki gözüm sen de aşka yar,
Bu macerayı ben o zaman söylerim sana...»

Hayrünnas, Hayrünnisa +

Kadın isimleri arasında bulunan Hayrünnisa Arapçada kadınların hayırlısı, erkek ismi olan Hayrünnas da insanların hayırlısı anlamına gelmektedir.

Cenap +

Asıl mânası Arapçada taraf, cihet demek olan bu erkek ismi hazret gibi ululuk ifadesinde de kullanılır. Adaşlar arasında tıp âleminde dünya ölçüsünde bir şöhret kazanmış olan Dr. Profesör Kemal Cenap ve Edebiyatı Cedidenin tanınmış şair ve ediplerinden Cenap Şehabettin de bulunmaktadır. Şu iki mısraı şairin Karlar manzumesinden alıyoruz :

«Dök hâki siyah üstüne ey desti sema dök !
Ey desti sema, desti kerem, desti şita dök !»

Sabit Sabite +

Gerçekliği çürütülemiyecek tarzda belli olmuş, durağan anlamına gelen «Sabit» erkek ve durağan yıldız demek olan «Sabite» kadın isimlerindendir. Her ikisi de Arapçadır. Adaşlar arasında tanınmış ses sanatkârlarımızdan Sabite Tur Gülerman ve divan şairlerimizden olup Müderrislik, Mollalık, Müftülük yapmış olan Alâeddin Sabit Efendi de vardır. Vezirlerden birisi kendisine bir kürk hediye ettiği zaman şu beyt'i söylemiştir:

«Yine samur bir boy kürkü giydim bezmi lûtfunda,
Boyunca asafı dehrin bugün ihsanını gördüm.»

Cevri, Cevriye +

Cevr, Arapçada eza, cefa, sitem, incitme anlamına gelir. Sondaki «i» nisbet takısıdır. Kadınlarda «Cevriye» şeklinde de isim olarak kullanılır. Adaşlar arasında bulunup 1654 te vefat eden Cevri İbrahim Çelebi eski özlü şairlerimizdendir. 1824 te vefat eden Cevri Kalfa 4. Mustafanın adamlarının yüzlerine kül serperek onları bir müddet için merdivenlerde durdurtmuş ve II. Mahmut'un kaçıp kurtulmasını temin ederek adı tarihe geçmiştir. Sultanahmette «Cevrikalfa İlkokulu» adını taşıyan ve okul olarak yaptırılan bina sarayda haznedar usta olan bu kadının hayır eseridir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Yaz Nezleleri

Yaz nezleleri, kışın zaten bize rahat vermiyen müziç bir rahatsızlığın, yazın keyfini kaçıran bir başka şeklidir. Nezle nedir ? Kaç türlü nezle vardır ? Nezleden kurtulma, nezleden korunma çareleri nelerdir ? Tıp bu hususta neler yapabilmiştir ? Bu problemin izahını aşağıda bulacaksınız.

Dr. RECEP DOKSAT

BİR Alman ata sözü vardır. Der ki, «Nezle tedavi edilirse bir haftada geçer. Tedavi edilmezse, yedi günde geçer !»

Nezle hakkında tıbbın aczini bu kadar güzel hulâsa eden başka veciz bir söz, sanırım ki bulunamaz. Ifadedeki istihza payı bir yana, gerçekten de en karışık problemleri çözen, en tehlikeli hastalıklara deva bulan tıp, şu ufacık nezle karşısında hâlâ mağlûp olmaktan kurtulamamıştır. Kurtulamamıştır amma, nezleyi yenmek için mücadelesinden vazgeçmiş de değildir. Nezle mikrobunun keşfedildiği, nezleye karşı müessir bir aşı bulunduğu haberi, bilhassa Amerika'dan sık sık geliyor. Amma, bütün ümitler, kısa zamanda sönüveriyor. Nezleye virüs cinsinden bir mikrobun sebep olduğu öteden beri bilinmektedir. Fakat bu virüs, henüz tespit edilememiştir. Daha doğrusu kesin olarak tespit edilememiştir. Nezle mevzuunda ümit uyandıran keşif haberleri, hep bu virüsün bulunduğuna dairdir, fakat arkası gelmiyor.

Münakaşa ve araştırma mevzuu olan bir diğer husus şudur. Mademki nezleye virüs cinsinden bir mikrop sebep olmaktadır, o halde her nezleye yakalanışta, nezle mikrobunun mutlaka dışardan, bilhassa bir başka nezleliden bulaşmış olması icabeder. Nezlenin bulaştığı, başkalarına da geçtiği doğrudur ve müşahedeler bunu teyit ediyor.

Fakat, her nezlenin, başkasından bulaştığı da iddia edilemez. Aşikârdır ki, hiçbir nezleliyle temas etmeden, dağ başında da, insan kendi kendine nezleye yakalanabilmektedir. Yeterki üşütmüş olsun. Acaba nezle virüsü normal halde vücutta mevcuttur da, üşütünce mi, faaliyete geçip bizi hasta ediyor ? Yoksa, virüsü bizzat vücudumuz mu hasıl ediyor ? Bu karanlık bahsin münakaşasına girişecek değiliz. Mikrop nereden gelirse gelsin ve rolü ne olursa olsun, muhakkak olan bir cihet var ki o da bünyenin mukavemeti meselesidir. Tıpkı veremde olduğu gibi. Hepimiz verem mikrobu alırız da, bazılarımız vereme yakalanırız. Yahut, mikrop mevcuttur da, biz zayıf düşünce tepemize biner. Nezleye karşı aşı, nezle virüsüne karşı ilâç araştırıladursun, biz şimdilik, nezle olmamak için, üşütmekten, soğuk almaktan vücudu zayıf düşüren yorgunluklardan kaçınmak zorundayız.

İşte yaz nezleleri, deniz ve güneş banyosu ifratlarının, açılıp saçılıvermelerin, cereyanda uyumanın kolaylaştırdığı bir derttir. Kışın nezle olunca, sıcak ve havası rutubetli odalarda kendimizi daha iyi korur, daha rahat tedavi ederiz. Yazın ise, buna şartlar elvermez.

Bir başka husus da, yaz nezlelerinin bazan allerjik tabiatte oluşudur. Allerjiden ileri gelen nezlelerin, mikropla alâkası yoktur. Çiçek tozlarına, tüylere, bazı gıdalara v.s. karşı vücudun aşırı hassasiyetinden doğan bir reaksiyon olan allerji, bazı bünyelerde muannit nezlelere sebep olur. Alelâde nezlelerde kulak iltihabı, sinüzit gibi, başka mikropların işe karışmasından mütevellit ihtilâtlar, allerjik nezlelerde pek mevzuubahis değildir. Nezle tedavisinde baş ilâç, bol C vitaminidir. Burun damlaları, buğular, ancak nisbi bir rahatlık verip, ihtilâtları önlerler.

PUL ve TARİH

B. FRANKLIN'İN DOĞUM YILI HÂTIRA SERİSİ

Amerikan Cumhurbaşkanlarda Benjamin Franklinin 250. doğum yılı münasebetiyle PTT idaresi 28-11-957 tarihinde tedavüle bir hâtıra serisi çıkarmıştır. Birleşik Amerika Cumhuriyetine karşı bir cemile olmak üzere basılan bu seri, 31-12-960 tarihine kadar tedavülde kalacaktır. Pulların tirajı 500.000, fiatı 65 kuruş, rengi şarabi ve arduvaz, desenleri hepsinde aynıdır. Daha evvel Posta Telgraf Telefon idaresi 1939 yılında Amerikanın 150. yıl dönümü, 1946 da Missurinin Türkiyeyi ziyareti, 1957 senesinde de Truman doktrinin 10. yılı münasebetiyle tedavüle muhtelif hatıra serileri çıkarmıştı. Tedavüle çıkarılan bu sonuncu seri ile Türk Pullarında Amerikan dostluğu bugüne kadar dördüncü defa tezahür etmektedir.

BİLMECE

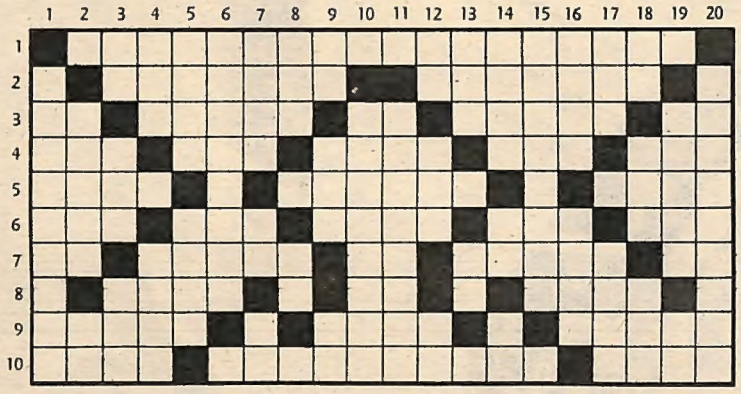

SOLDAN SAĞA : 1: Bir ata sözü. 2: Problem — Bayağı tarz. 3: Alaturka sazlardan biri, müzik terimlerinden olup «baş», «birinci» anlamına gelir — Eski terimde ayak — Tersi piyes oynanılan yer — Bir harfin okunuşu. 4: Cemiyet halinde yaşıyan hayvanlardan biri — Yükseltme — Enli kılıç — Farsçada iplik veya saç teli — Meyvalardan biri. 5: Yüz üstü bırakmak — Üçüncü şahıs — İğri kulesi olan şehirde oturan — Büyük fırtına. 6: Fakat — Bir göz rengi — Adi veya hoyrat — Dünyanın en ağır kara hayvanı — Birçok gencin peşinde koştuğu yuvarlak. 7: Arapçada su — İlgi — Mısır tanrısı — Buz pateni — Nota. 8: Beş vakitte minarede okunan — Bir emir — Arzu. 9: Narenciyeden bir meyva — Aklı kıt ve aptal — Pek iyi. 10: Ekşi — Aşırı derecede alâkasız — Evlendir anlamında bir köylü emri.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Orta Amerikada bir Cumhuriyet. 2: Lâtin harflerinden bazısının üzerine konulan çift nokta — Kurum. 3: Bir emir — Seciye — Tenbih sorusu. 4: Pertavsız — Bir gaz. 5: Hiç olmazsa anlamına gelir — Hâlâ. 6: Adaletle muamele eden. 7: Plân — Beyaz — Bir nota. 8: Mükemmel — Şikâr. 9: Bir harf — Döküm cinsi — Kırmızı. 10: Merhum Hasan Beyin lâkabı. 11: Bir tatlı su balığı. 12: Bir kelimenin kısaltılmışı — Bir renk — Bir harfin okunuşu. 13: Fikir — Bağlantı takısı. 14: Serbest düşünceli — Nota — Bir Arap harfi. 15: Ufak tefek giyim eşyası. 16: Kalıntılar veya izler — Bir kumaş. 17: Bir millet — Yapışkan bir hayvan. 18: Ahzet — İşaret — Yanardağı dokûntüsü. 19: Eski Romanya Kıralı — Bir kelimenin kısaltılmışı. 20: Karaborsanın öteki adı.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ :

KARİKATÜR

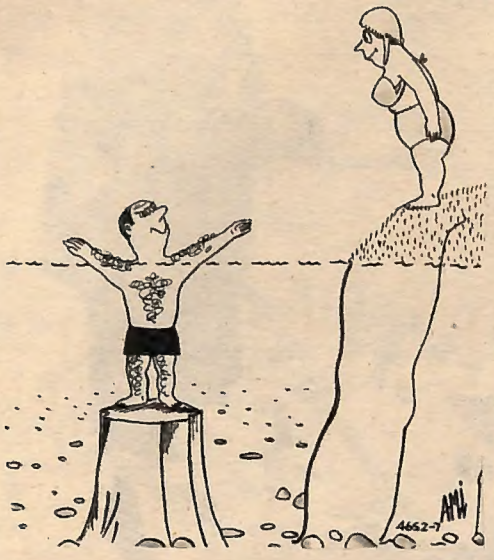

— Yok karıcığım, derin değil! Görmüyor musun, ancak bir boy kadar!...

— Büyükannen nerede yavrum?... Biraz önce buradaydı!

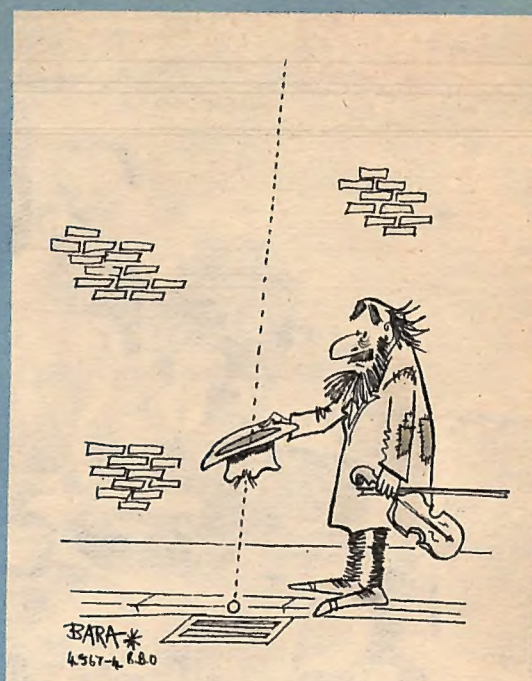

Bahşiş

— Hey bakın!... Bir uçan daire...

— Hey Allah gene son karımın ruhu geldi. Bir saatten önce susmaz şimdi...

— Gördün mü kocacığım. Otomobili ağaca toslamaktan kurtardım!...

Su testisi — Birkaç yıl öncesine kadar hemen her evde bir testi vardı. Herkesin hâtıraları arasında bir «Kırık testi» hikâyesi bulunur. Testi deyince, akla yalnız su testisi gelmemeli. Yoğurt, yağ, bal testileri de vardır. En iyi testiler Eyüp, Göksu, Çanakkale ve Söke'de yapılır. Kâğıthane sırtlarındaki Eyüp çamurundan yapılan testilerin, misk gibi koktuğu rivayet olunmaktadır. Fotoğrafta, Söke'de su yoluna gitmek üzere alıcı bekliyen testiler görülüyor. (FOTOĞRAF : ARA GÜLER)